

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
 ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
 UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

15^E JAARGANG

WOENSDAG 17 DECEMBER 1930

No. 781

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
 Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart
 ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbuis; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
 Redacteur-Secretaris: H. M. H. A. van der Valk.
 Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.
 Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangers de abonne's, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangetoekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 6729.

16 DECEMBER 1930.

Op de geldmarkt kwam deze week niet veel verandering. Callgeld bleef ruim op $\frac{1}{4}$ pCt. aangeboden. Tegen het einde der week ontstond er een oogenblik wat meer vraag naar geld op langeren termijn, waardoor de rente voor particulier disconto van $1\frac{1}{16}$ tot $1\frac{7}{16}$ pCt. opliep; tenslotte werd er echter weder voor $1\frac{5}{16}$ pCt. afgedaan. De Prolongatie-rente liep nog verder op en kwam van $1\frac{1}{2}$ pCt. op 2 pCt. Deze laatste notering geeft geen juist beeld van de markt, doch is ontstaan door meer speciale omstandigheden.

* * *

Op 22 dezer stelt de Minister van Financiën de inschrijving open op schatkist-promessen en $3\frac{1}{2}$ pCt. schatkistbiljetten tot een totaal-bedrag van f 25.000.000.

* * *

De balans van De Nederlandsche Bank geeft weinig veranderingen van betekenis te zien. De post binnenlandsche wissels daalde met f 200.000. De beleeningen blijken met f 3,4 miljoen te zijn toegenomen. De goudvoorraad der Bank bleef vrijwel ongewijzigd. De zilvervoorraad verminderde met een kleine f 100.000. De post papier op het buitenland vertoont geen noemenswaardige verandering, terwijl de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans een stijging van f 4,1 miljoen te aanschouwen geven.

De biljettencirculatie daalde met f 8,2 miljoen. Het tegoed van het Rijk steeg met f 14,9 miljoen. De rekening-courant-saldi van anderen namen met een goede f 250.000 toe. Het beschikbaar metaalsaldo be-

draagt f 2,9 miljoen minder dan verleden week. Het dekkingspercentage is ruim 52.

* * *

Op de wisselmarkt was het wat stiller. De omzetten waren niet van betekenis. De koersen waren lager, wat wel in verband zal staan met de algemeen slechte tijden, die wij doormaken; de geldmarkt hier zou eerder hoogere wisselkoersen wettigen. Ponden liepen verder terug en kwamen van $12.06\frac{7}{16}$ op $12.05\frac{1}{2}$, terwijl Dollars van 2.4836 op 2.4825 terugliepen. De Dollarkoers in Londen was in den aanvang flauwer en daalde van 4.8572 op 4.8590, om daarna weder tot 4.8564 te verbeteren. Marken, die zich de voorafgaande week hadden kunnen handhaven, zijn nu van $59.25\frac{1}{2}$ tot $59.16\frac{1}{2}$ teruggelopen (Ponden tegen Marken $20.37\frac{1}{2}$, Dollars tegen Marken 4.1960 na 4.1905), Fransche Franken met weinig fluctuatie $9.75\frac{1}{2}$ (Ponden tegen Frs. 123.60 na 123.65). Ook Belga's waren veel flauwer en zakten van $34.69\frac{1}{2}$ tot $34.66\frac{1}{2}$ in (Ponden tegen Belga's 34.77). Gezocht waren wederom Zwitsersche Francs; de koers verbeterde van $48.13\frac{1}{2}$ tot 48.16 (Ponden tegen Zwitsersche Francs 25.03 na 25.06). Lires waren weder flauwer en sloten op $13.00\frac{1}{2}$ na op 13.02 begonnen te zijn. De Scandinavische deviezen eveneens wat lager in overeenstemming met de leidende wissels. De Spaansche Peseta was natuurlijk in verband met den ongunstigen toestand flauw; de koers daalde van 27.75 tot 24.95. De Pondenkoers in Spanje steeg tot 48.35. Argentijnsche Pesos lager: $83\frac{1}{4}$. Zeer flauw was ook de Uruguay Dollar, die van 1.95 op 1.88 kwam. Ook de Oostersche valuta's lager: Hongkong Dollars liepen tot ca. 71 terug, terwijl Shanghai Taels ca. $91\frac{1}{2}$ noteerden.

Termijnen alle wat vaster; de slotnoteringen waren: voor 1- en 3-maands Ponden resp. $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ en $\frac{7}{16}$ — $\frac{5}{16}$, voor Dollars $3\frac{1}{2}$ —2 en 6—4, voor Marken 11—10 en 27—26 punten onder den contanten koers.

LONDEN, 15 DECEMBER 1930.

De toestand op de geldmarkt bleef gedurende verleden week, zoals wel te verwachten was, ook nog gemakkelijk, hoewel er duidelijke kenteekenen zijn waar te nemen, dat de plethora van den aanvang van de maand voorbij is. Met het oog op het naderend einde van het jaar zullen de clearingbanken ook voorloopig wel geen koopers zijn van wissels.

De discontomarkt schonk echter geen aandacht aan de ruimte op de geldmarkt, maar begint nu in ernst acht te geven op de voortdurende goudonttrekkingen voor het vasteland; die geenszins verminderen doch integendeel in omvang toenemen. Tevens zijn de berichten uit New-York, hoewel niet onrustbarend, toch voldoende ernstig om de gereserveerde houding van de markt te versterken.

De notering trok dan ook langzaam aan en werd Vrijdag bij de inschrijving voor de schatkistpromessen op $2\frac{1}{2}$ pCt. gebracht, een verhooging van $\frac{3}{16}$ pCt. in vergelijking met de notering van de daaraan voorafgaande week.

HET VERSLAG VAN DE VERZEKERINGSKAMER OVER 1929.

Het verslag van de Verzekeringkamer over het jaar 1929 geeft weinig aanleiding tot bijzondere opmerkingen. Het levensverzekeringsbedrijf heeft zich in 1929 rustig en kalm verder ontwikkeld in de richting, waarin dit zich nu al eenige jaren lang beweegt: toenemende omvang, ruime bedrijfswinsten, die echter voor het overgrote deel weer worden aangewend tot versteviging van het bedrijf.

De in 1929 ingetreden terugslag in de algemeene conjunctuur heeft zich in dat jaar in het levensverzekeringsbedrijf nauwelijks merkbaar afgekeend. Wat betreft de hoeveelheid nieuwe zaken is dit bedrijf tamelijk wel ongevoelig voor de conjunctuur; aan den eenen kant mogen er kandidaten wegvallen, anderzins ontstaan er nieuwe, dat zijn zij, die de speculative belegging wisselen voor de rustige belegging, die de levensverzekering biedt, dat zijn ook zij, die de in het vermogen geslagen gaten door een polis van levensverzekering wenschen te dichten. De groote veelheid van voelhoorns in den vorm van agenten, acquiseurs en andere organen, waarover de levensverzekering beschikt, geven het bedrijf een groote gevoeligheid bij het opsporen van nieuwe kandidaten, als de oude categoriën uitvallen.

Toch zal men er op moeten rekenen, dat een lang aanhoudende crisis tenslotte ook de levensverzekering niet onverschillig laat; dat zal men dan echter pas merken in de hoeveelheid nieuwe zaken van 1930, misschien zelfs pas van 1931.

Eenigszins gevoeliger voor conjunctuurverhoudingen is de roevingfrequentie. Ten opzichte van de conjunctuur is deze echter vrij sterk vertraagd. Dat sommige verzekerden de middelen om de premie te betalen niet meer bezitten, bemerkt men op zijn vroegst op den eersten premievervaldag na den conjunctuuromslag en dat kan zelfs bijna een vol jaar later zijn. Bovendien wordt die eerste premie vaak nog wél betaald, en demonstreert zich de onmacht tot betalen eerst later. In het jaar 1929 is van de crisis van 1929, wat betreft de roeyementen, zeker nog niets te vinden.

Een vertraagde conjunctuurgevoeligheid bestaat bij de levensverzekering tenslotte ook ten opzichte van de rentabiliteit van het belegde vermogen. De sedert einde 1929 geleidelijk aan weer dalende rente voor nieuwe beleggingen drukt langzaam maar zeker de rentabiliteit van het totale vermogen. De Verzekeringkamer becijfert voor het jaar 1929 een daling van 0.03 pCt.; sedert 1925 echter is de gemiddelde rentabiliteit van belegd vermogen in de levensverzekering teruggelopen van 5.42 pCt. in 1925 tot 5.05 pCt. in 1929, dat is een daling in 4 jaar tijds van 0.37 pCt.

Nu moet men met deze cijfers, die de Verzekeringkamer berekent op grond van de gepubliceerde jaarverslagen, eenigszins voorzichtig zijn. Het is verre van zeker, dat alle ondernemingen bij het bepalen van de gemiddelde rente van het vermogen op uniforme wijze te werk gaan. Technisch bezien moet men in de levensverzekering onder „interest” verstaan, de netto-inkomsten, die het belegde vermogen oplevert, d.w.z. alle uit hoofde van de beleggingen ontvangen bedragen, verminderd met alle uit dien hoofde uitgegeven bedragen. Of er onder die uitgegeven bedragen kosten moeten zijn begrepen, daarover laat zich debatteeren, en zeker laat zich debatteeren over de vraag welke kosten. Moeten dit zijn alléén de directe kosten aan het innen van de interest verbonden, belastingen, e.d., of moet men alle kosten van het beleggen en van den beleggingsdienst op rekening van den interest brengen? Verder behoorden, technisch gezien alweer, alle mogelijke kapitaalwinsten en verliezen op de interestrekening te komen. Eerst na al dergelijke bij- en afboekingen,

INHOUD.

Blz.

HET VERSLAG VAN DE VERZEKERINGSKAMER OVER 1929	
door Prof. Dr. A. O. Holwerda	1102
Zilver en economisch herstel door H. Dunlop	1102
Het goud en de crisis door Dr. W. L. Valk	1105
Het gesprekkentarieff der locale Rijkstelefonie door Mr. G. H. Dijkmans van Gunst met Naschrift door Mr. P. G. Knibbe	1105
BOITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Het vraagstuk van de Russische dumping	1108
Politieke en economische problemen in Australië door Prof. Dr. P. Geyl	1109
Bankwezen en valutapolitiek in Turkije door A. H. Frankfort	1110
AANTEEKENINGEN:	
Indexcijfers van scheepsvrachten	1112
Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Nederlandsch-Indië	1112
MAANDIJJERS:	
Emissies in November 1930	1113
Giro-kantoor der gemeente Amsterdam	1113
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	1114- 1120
Geldkoersen. Bankstaten. Verkeerswezen.	
Wisselkoersen. Goederenhandel.	

maar hoofdzakelijk wel afboekingen, komt de netto rentabiliteit aan den dag. Cijfers aan de jaarverslagen der levensverzekeringmaatschappijen ontleend, zullen als regel dichter bij de bruto, dan bij de netto rentabiliteit liggen. Het is vrijwel algemeen usance de interestrekening niet of slechts uiterst zuinig met kosten te belasten en verandering in de waarde van belegd vermogen worden welhaast nooit ten laste van de interestrekening gebracht, afschrijvingen zoo min als winsten. Dit laatste zou ook practisch niet zoo heel gemakkelijk door te voeren zijn, omdat er naast reële gewinsten of verliezen op beleggingen ook zui-vere boekwinsten of verliezen zijn. Het is daarbij lang niet altijd gemakkelijk — denk maar eens aan koersfluctuaties bij effecten — om de reële verliezen van de boekverliezen te scheiden. Het jaar 1929 is voor de meeste levensverzekeraars voor het eerst na vele jaren weer eens een jaar geweest van koersverliezen, zij het ook in zeer beperkten omvang. Tegenover een daling van aandelen, Duitsche obligaties en enkele andere, stond een stijging van de meeste overige obligaties, zooals b.v. die van Rijk en Nederlandsche Gemeenten. Wie zal, zelfs nu, bijna een jaar later, precies uitmaken welk deel daarvan reële winsten of verliezen waren en wat alléén maar tijdelijke af- of bijschrijvingen zijn geweest?

Jaarverslagen over 1929 zijn om deze en dergelijke redenen weinig geschikt tot het vormen van een positief oordeel over de richting, waarin een bedrijf en de bedrijfsbijzonderheden zich zullen ontwikkelen. Het is daarom begrijpelijk, dat het verslag van de Verzekeringkamer over 1929 weinig geeft, dat van algemeen belang is, behalve dan dit eene: het levensverzekeringsbedrijf was ultimo 1929 in haar voor- spoedige ontwikkeling der laatste decennien nog geenszins geremd en zal, ook de Verzekeringkamer ziet dit niet anders, vermoedelijk ook niet spoedig ernstig geremd worden.

HOLWERDA.

ZILVER EN ECONOMISCH HERSTEL.

De Heer H. Dunlop schrijft ons:

Sedert ik in uw nummer van 8 October jl. de aandacht vestigde op het verband tusschen den lagen zilverprijs en de economische moeilijkheden, heeft het zilvervraagstuk hier te lande slechts weinig de aandacht getrokken.

Des te meer echter is dat het geval geweest in Engeland en in de Ver. Staten, zooals blijkt uit een aantal artikelen in de dagbladen in Engeland en uit een bericht, d.d. 27 Nov. uit New-Work, betreffende een rede van Senator Pittman¹⁾.

¹⁾ Algemeen Handelsblad van 28 Nov. ochtendblad. In deze rede betoogt Senator, dat de crisis niet veroorzaakt

In Engeland heeft men dezer dagen het voorstel gedaan, den gouden standaard te veranderen door een standaard, die zou bestaan uit een allóoi van zilver en goud. Gedurende een tijdperk van bijv. 40 jaren zou het percentage zilver steeds worden verhoogd, tot het na verloop van dien termijn de metaalbasis der circulatie zou bestaan uit één deel goud tegen 40 deelen zilver, hetgeen, naar de voorstellers beweren, hetzelfde effect zou hebben als een jaarlijksche vermeerdering van den goudvoorraad met £ 34 à £ 35.000.000. Daartegenover wordt aangevoerd, dat iets dergelijks reeds in 1887—'88 aan de in Engeland destijds werkende Gold and Silver Commission werd voorgelegd, maar als onuitvoerbaar werd verworpen, en dat Prof. Marshall aan de commissie voorstelde een systeem van „linked bars”. Het in omloop te brengen papieren geld zou bij de Munt inwisselbaar zijn niet tegen goud, maar tegen baren, die uit goud en zilver in een vóór goed vast te stellen verhouding zouden bestaan. Dé „linked bar” zou bestaan uit een gouden baar van 100 gram en een zilveren van 2000 gram. Die eenheid zou dan een internationaal ruilmiddel worden, terwijl ieder land de eigen munteenheid voor binnenlandsche circulatie zou behouden²⁾.

Aan den anderen kant ontkennen velen de waarheid van de bewering omtrent goudschaarschte van de financiële commissie van den Volkenbond. Het hoofdargument van hen, die niet aan goudschaarschte gelooven, is, dat goud een gebruiksartikel is, hetwelk echter voorhanden blijft, in tegenstelling met goederen, die verbruikt worden. Daar is zeker veel waar in, als ook in het feit, dat de waarde veler goederen gedaald is niet door goudschaarschte, maar door de vermeerderde voortbrenging, die een gevolg is van verbeterde methoden, toegepaste wetenschap, rationalisatie, enz.

Ook wordt er op gewezen³⁾, dat er enorme voorraden goud in de Vereenigde Staten en Frankrijk geaccumuleerd zijn, waarvan niet voldoende gebruik wordt gemaakt, terwijl in Engeland de banken geen emplooi kunnen vinden voor hare middelen, omdat gegadigden geen vertrouwen in de algemeene positie hebben. Inderdaad is ongeveer de helft der zichtbare goudvoorraden in Frankrijk en in de Ver. Staten opgehoopt.

De Vereenigde Staten hebben goud tot zich getrokken, omdat zij gedurende en na den oorlog de grootste schuldeischer der wereld werden, en door hooge invoerrechten de betaling in goederen weigerden. Hetgeen zij van het surplus niet — in den vorm van leeningen — aan de debiteuren verstrekken, zien deze laatsten zich verplicht, in goud te voldoen, zijnde goud ongeveer het eenige goed, dat de Ver. Staten vrij binnen laten. „Tenzij Europa en de Europeesche koloniën en bezittingen nog geheel ongekende bronnen van welvaart aanboren”, schreef ik in de E.-S. B. van 2 Februari 1927, „lijkt het wel duidelijk, dat men op den duur op de eene of andere wijze zal vastloopen.”

Wat Frankrijk aangaat, wordt de goud-accumulatie daar toegeschreven aan het terugvloeien van zeer groote bedragen, die Fransche kapitalisten destijds

is door de overproductie van zilver, maar uitsluitend te wijten aan de Britsche dumping-verkoop van Indisch zilver, die in den loop van de laatste drie jaar 46 miljoen ounces hebben bedragen alsmede aan de intrekking van 66 miljoen ounces Fransch en Belgisch zilvergeld. In het belang van een overwinning van de zilvercrisis eischt de Amerikaansche senator een verklaring van de Britsche regering, dat zij haar tot dusver gevoerde politiek in Indië zal opgeven. Voorts een internationale overeenkomst van alle regeringen over het staken van de zilververkoop uit voormalige monetaire voorraden alsmede een wereld-overeenkomst betreffende de stabilisatie en de aanwending van het zilver tot monetaire doeleinden. Senator Pittman geloofde dat alleen reeds een wijziging van de Engelsche zilverpolitiek in Indië een krachtig herstel van den zilverprijs tengevolge zou hebben.

²⁾ Stephen G. Lee in de *Times* van 24 Nov. 11.

³⁾ *Times* van 24 November 11.

naar het buitenland hadden geremitteerd wegens de „vlucht van den franc” en aan de stabilisatie van den franc op ongeveer één vijfde van de voor-oorlogsche waarde, welk percentage door vele bevoegde autoriteiten te laag wordt geacht. Tijdens de „vlucht” was Frankrijk nog niet tot den gouden standaard teruggekeerd, zoodat toen geen wegvloeiing van goud plaats had.

Bovendien, zoo zeggen de voorstanders van den gouden standaard terecht, reeds lang vóór den oorlog werd veel minder dan één percent van alle voortgebrachte goederen in goud voldaan. Daarentegen is het cheque-verkeer in de „clearing houses” in Engeland sedert dertig jaren gerezen van £ 8.960.000.000 tot £ 44.896.677.000 en men mag aannemen, dat ook elders (in Nederland o.a. ook door het Giroverkeer) verreweg de meeste monetaire transacties door overschrijving plaats vinden.

Is dus voor de landen van het Westen (Europa en de Ver. Staten) door hunne crediet-organisaties de goudschaarschte niet direct merkbaar⁴⁾, anders is het gesteld in Azië, met name in Britsch-Indië en in China.

In eerstgenoemd land heeft het vraagstuk der munteenheid in 1925 en 1926 een onderwerp van zeer uitvoerige besprekingen uitgemaakt⁵⁾, waarbij gebleken is, dat de algemeene wensch bestond, aan Britsch-Indië den onvervalschten gouden standaard met goud in omloop te verschaffen. Maar het bleek uit de verklaringen o.a. van Mr. Pierpont Morgan en van den voorzitter van de National Bank of Commerce te New-York, dat daarvan geen sprake kon zijn, terwijl de gouverneur der Federal Reserve Bank te New-York deed uitkomen, dat de goud-reserven in Indië voorhanden, niet, zooals in het Westen, beschikbaar zouden komen zoodra de wisselkoers tot export zou nopen. In dit verband verdient het de aandacht, dat Britsch-Indië van 1923—1925 ongeveer de helft van de wereld-goudproductie heeft opgenomen, terwijl een zeer groot deel daarvan, uit hoofde van godsdienstige voorschriften aangaande het erfrecht der vrouw aldaar, wordt oppot. Van een ander deel wordt thans gebruik gemaakt in de plaats van zilver, hetwelk vroeger werd aangewend, toen de zilveren munten nog de volle waarde hadden. Een andere expert, Prof. Cassel, geloofde dat de invoering van den gouden standaard voor Britsch-Indië in strijd zou zijn met de belangen der wereld-economie, en dat de behoefte aan goud van dat land niet £ 103.000.000, zooals de Commissie had berekend, maar in de eerste tien jaren zeker £ 173.000.000 zou bedragen.

In China is van de invoering van den werkelijken gouden standaard nog veel minder sprake. Daar dat land met zijne 450.000.000 inwoners Britsch-Indië met meer dan 100.000.000 zielen overtreft, zou het benodigde bedrag aan goud nog veel hoger zijn.

In 1927 importeerde China aan allerlei goederen voor ongeveer 1.012,9 millioen Haikwan taels, een bedrag dat toen gelijk stond met \$ 670.000.000. Geen wonder dan ook, dat nu de zilverprijs tot 16½ d. gedaald is, ook de waarde van den tael daarmede in overeenstemming omlaag is gegaan, en blijkens uit de Ver. Staten ontvangen berichten, Amerika's exporten naar China, gedurende de eerste 7 maanden van 1930, met 50 pCt. gedaald zijn.

Japan's exporten naar China bedroegen ongeveer 25 pCt. van zijne totale exporten. In 1928 was het bedrag van Japan's exporten naar China 483.000.000 yen (gelijk aan \$ 234.000.000) en ook die exporten hebben door den val in den zilverprijs een sterke vermindering ondergaan. Wanneer men nu in aanmerking

⁴⁾ Zie ook het artikel van Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart in de E.-S. B. van 8 Oct. 11., waarin deze auteur ook andere middelen ter bestrijding der goudschaarschte te berde brengt.

⁵⁾ *Report of the Royal Commission on Indian Currency and Finance* — 1926.

neemt dat van Amerika's totale exporten ongeveer 10 pCt. naar China en Japan gaan, dan is het wel duidelijk, waarom Senator Pittman op de in dit weekblad aanbevolen „wereld-overeenkomst betreffende de stabilisatie en de aanwending van het zilver voor monetaire doeleinden" aandringt. Bovendien heeft Amerika als groote producent van zilver een voornaam belang bij de rehabilitatie van het witte metaal.

Immers, terwijl bij gelegenheid van de Conferentie aangaande het zilver te Brussel in 1892 eene internationale regeling onmogelijk bleek, dient men voor oogen te houden, dat de positie in de 38 sedert dien tijd verloopende jaren, zeer gewijzigd is. Terwijl in 1892 de wereldproductie 153.000.000 oz. bedroeg met een opbrengst tegen den toen vigeerenden prijs ad gemiddeld 39½ pence, van ongeveer £ 25.000.000, bedraagt de wereldproductie thans ongeveer 250.000.000 oz., met een opbrengst ad 16 pence, van slechts £ 16.600.000.

De producenten hebben dus thans veel meer belang bij eene overeenkomst, en nu de zaak in Amerika in een min of meer acuut stadium is getreden, lijkt een rationalisatie van de zilverproductie en -verkoop, zooals in dit weekblad den 8en October werd aanbevolen, binnen den kring der mogelijkheden te komen. Dat aan de Britsch-Indische regeering thans het op de markt werpen van groote hoeveelheden zilver⁶⁾ wordt verweten, en aan Frankrijk en België de intrekking der zilveren munten (die door papiertjes van een waarde van dikwijls 50 cents zijn vervangen!), is niet te verwonderen⁷⁾.

Volgens tot oordeelen bevoegde personen zal Rusland mettertijd tot den zilveren standaard overgaan. Het is natuurlijk nog veel te vroeg, om daarover thans reeds een definitief oordeel uit te spreken, en gevaarlijk om iets te voorspellen. Voor het doel van deze studie is het beter, ons te houden aan vaststaande gegevens, en die zijn als volgt. Tot nog toe heeft Rusland slechts een uiterst gering percentage tot de totale wereldproductie van zilver bijgedragen. In 1913 was dat percentage iets meer dan een kwart percent (wereld: 223.907.845 oz., Rusland: 629.000 oz.). In 1918 werd Rusland's productie geschat op 400.000 oz.⁸⁾, terwijl voor latere jaren geen cijfers beschikbaar zijn. Rusland's goudproductie is ook fameljk gering (in 1927: 1.061.000 oz.; wereld: 19.398.000 oz.⁹⁾ of ongeveer 5½ pCt.) en is slechts voldoende voor de aanmunting van iets meer dan vier millioen gouden Tsjerwonetz per jaar, waarbij niet eens rekening gehouden is met industriële behoeften, die echter uiteraard in Rusland niet groot zullen zijn. In dit verband moge herinnerd worden aan de zonderlinge behandeling, die aan de Engelsche Lena Goldfields Mij. in Rusland ten deel gevallen is, en die zou wijzen op den wensch der regeering, zelve de productie te beheerschen.

Kan dus de beschaafde wereld geraken tot rationalisatie der zilversituatie door middel van wetgeving en internationale regeling van aankoop en distributie, dan zou dat hare positie tegenover Rusland ten eerste versterken, iets hetwelk tegenover een land met agressieve neigingen zeer wenschelijk is. Reeds thans worden zilveren roebels (die tot den thans vigeerenden zilverprijs slechts ongeveer 32½ cents waard zijn, terwijl volgens den officieel vastgestelden koers de waarde ongeveer f 1.20 is) in Rusland door de bevol-

⁶⁾ Zie blz. 893 E.-S. B.

⁷⁾ De intrekking der zilveren munten door Frankrijk en België is voor die landen nadéelig, om dezelfde redenen die de Kamers van Koophandel van Amsterdam en Rotterdam aanvoerden tegen de vervanging onzer rijksdaalders en gulden door waardeloos nikkel. België moge door de ontmuntning van zilver in staat zijn geweest, buitenlandsche schulden af te lossen, doch dat had ook op andere wijze gekund.

⁸⁾ White, blz. 7, 19 en 20.

⁹⁾ Hübner's G. S. Tabellen 1929.

king opgepot; volgens in Rusland zelf gepubliceerde cijfers¹⁰⁾ zijn de in omloop gebrachte ruilmiddelen van October 1928 tot Augustus 1930 van Rb. 1.970.800.000 gestegen tot Rb. 3.860.200.000 en derhalve ongeveer verdubbeld. Dat het grootste gedeelte van dat bedrag uit papier bestaat, blijkt uit de in Rusland heerschende inflatie-prijzen en uit het door gebrek aan vertrouwen oppotten van zilveren roebels door de bevolking.

Natuurlijk zal het muntvraagstuk met een rehabilitatie van het zilver nog niet zijn opgelost, want naarmate de landen van Azië zich meer en meer Europeesch oriënteeren, zal ook daar de productie van goederen stijgen en nieuwe vraagstukken doen rijzen.

28 November 1930.

* * *

Nadat het bovenstaande geschreven was, heeft onder voorzitterschap van Lord Brabourne te Londen de jaarvergadering plaats gehad van de Consolidated Gold Fields of South Africa; in zijne redevoering verklaarde de voorzitter het volgende aangaande de productie van goud en den prijs van zilver:

„Het feit, dat zilver tot zijn tegenwoordigen prijs gedaald is, het kan nauwelijks betwijfeld worden, is een van de voornaamste oorzaken van de tegenwoordige wereldmalaise in den handel; want het is onmogelijk aan te nemen, dat de prijsdaling (van het zilver) de koopkracht van 700.000.000 Indiërs en Chinezen niet zeer ernstig zou hebben verminderd, daar de waarde hunner besparingen gehalveerd is gedurende de laatste jaren.

„De deskundigen zeggen ons dat de goudvoorraad (the supply) onvoldoende is om te voldoen aan de creditbehoeften der wereld en dat in tien jaren tijds of minder, het waarschijnlijk, zoo niet zeker is, dat de tegenwoordige goudproductie van tusschen de £ 83.000.000 en £ 85.000.000, waarvan Zuid-Afrika ongeveer de helft voortbrengt, zal gedaald zijn tot ongeveer £ 55.000.000 en dat in nog vijf jaren de Zuid-Afrikaansche goudproductie niet meer dan £ 10.000.000 zal bedragen. Indien dat waar is, dan is het zeker tijd, dat de voornaamste volkeren der wereld overeenkomen, om zilver opnieuw tot muntmateriaal te gebruiken (should remonitize silver) en den prijs vast te stellen op bijv. 2 shillings per oz., dat is een veertigste van den goudprijs. Men zegt ons, dat dit onmogelijk is, omdat zilver voor het meerendeel geproduceerd wordt als nevenproduct van lood en andere metalen. Maar dit is geen antwoord. Geen mijn van onedele metalen zal hare productie van zink, lood of koper boven een economisch punt van productie vermeerderen alleen maar om zilver te produceeren voor 2 shillings per ounce en geen mijn, die alleen zilver produceert, zal weer geopend worden. „Stel, dat nadat voldaan is aan de vraag voor kunst en industrie, 300 millioen ounces jaarlijks beschikbaar komen; dan zou dat niet meer bedragen dan het equivalent van £ 30.000.000 in goud, of ongeveer 2 shilling per hoofd van de bevolking van Engeland, Frankrijk, Duitsland, Italië en de Vereenigde Staten, hetgeen zeker niet meer is, dan noodig is, of binnenkort noodig zal zijn om aan de creditbehoeften der wereld te voldoen, en om tot zekere hoogte de waarde te hergeven aan de voorraden van volkeren, die zilver opgespaard hebben, en tegelijkertijd hun verminderende koopkracht van Europeesche en Amerikaansche goederen te vermeerderen.”

Nu moge men zeggen, dat hier iemand aan het woord is die belanghebbende is, maar dat kan gezegd worden van de geheele financiële en commercieele wereld. Naarmate de leiders in Engeland en Amerika aan het zilvervraagstuk hunne aandacht gaan geven, dringt zich de noodzakelijkheid eener Internationale Conferentie op, en het is te hopen, dat de Nederlandsche Regeering stappen zal doen, om die te Amsterdam of den Haag te doen houden. Reeds is Amsterdam een voornaam financieel centrum, maar eene zoo gewichtige conferentie daarheen te krijgen is zeker een nationaal belang.

* * *

Naschrift. Blijkens een bericht uit Londen in het Algemeen Handelsblad van 11 December 11.

¹⁰⁾ Gepubliceerd door de Russische Staatsbank in haar Economisch Overzicht Deel V, Nos. 14—15.

was op 10 dezer de zilverprijs met $15\frac{1}{2}$ à $\frac{7}{16}$ voor loco weder bijna op het laagte-record van 24 Juni ll. ingezakt. Men twijfelde of de Britsch-Indische verkoopen van zilver gestaakt zouden worden en of de Britsch-Indische regeering daaromtrent toezeggingen zou doen. Eenige dagen geleden had Senator Pittman aangekondigd, dat het Zilvercomité in het Foreign Relations Committee van den Senaat te Washington, op grond van een in de volgende maand uit te brengen rapport, het houden van een wereld-zilverconferentie zal aanbevelen. De berichtgever betwijfelt of internationale samenwerking op de zilvermarkt mogelijk is.

Zooals eenigen tijd geleden uit Japan aan de *Java Bode* werd bericht, had de daling van den zilverprijs een ongunstigen invloed op den afzet van Javasuiker in de Japansche en Chineesche markten uitgeoefend, en zoo blijkt het directe belang van Ned.-Indië bij de ontwikkeling der zilvermarkt.

Intusschen is met de daling van een penny per ounce de totale opbrengst van de wereld-zilverproductie verder gedaald, en wordt deze industrie (die nauw samenhangt met het winnen van koper, lood, nikkel enz.) door een verdere daling ernstig bedreigd, hetgeen de wenschelijkheid eener internationale regeling temeer naar voren brengt. Veel zal daarbij afhangen van de houding der leidende financiële kringen in de Ver. Staten¹¹⁾.

HET GOUD EN DE CRISIS.

Dr. W. L. Valk schrijft ons:

In sommige kringen heerscht de meening, dat de depressie, waarin wij ons thans bevinden, voornamelijk, of althans voor een groot deel aan het goud te wijten zou zijn. Het komt mij voor, dat deze meening niet houdbaar is, en temeer omdat redeneeringen van dezen aard de tendens hebben, de aandacht van andere en meer belangrijke factoren af te leiden, is bestrijding wenschelijk.

Natuurlijk valt niet te ontkennen, dat goudproductie en goudbewegingen in het conjunctuurverloop een rol spelen. Indien de voorspellingen van sommige economen op dit gebied juist zijn, zal in de toekomst met het gevaar van goudschaarschte rekening te houden zijn, en, indien niet, hetzij door internationale overeenkomsten betreffende verlaging van dekkingspercentages, hetzij door verandering van den goudprijs in de verschillende landen, aan dit gevaar tegemoet wordt gekomen, is het waarschijnlijk, dat het goud in toekomstige conjunctuurecycli een belangrijke rol zal spelen.

Of echter hetzelfde met betrekking tot de huidige depressie gezegd kan worden, is aan redelijken twijfel onderhevig. Het is van weinig belang te twisten over de vraag, waar de eerste aanleiding tot de ineenstorting te zoeken is. De toestand in de Vereenigde Staten was reeds lang van dien aard, dat een uitbarsting te wachten was en ook, toen de crisis uitgebroken was, bleek, dat de meeste domineerende factoren in dat land te zoeken waren.

¹¹⁾ De financiële redacteur van het Alg. Hbld. (Bijvoegsel 13 Dec. blz. 6—7) heeft te Londen in zilver-vakkringen navraag laten doen, en ten antwoord gekregen, dat men zich voor de plannen van Senator Pittman niet interesseerde. Daarentegen is het volgende ontleend aan een particulier schrijven uit Londen van een man, die aan het hoofd staat van een der grootste ondernemingen ter wereld: „Zeker, het zilverprobleem trekt meer en meer de aandacht. Nog den 3en December werd deze quaestie in een der avondbladen besproken en aangetoond, dat binnenkort het goud zoo schaarsch zou zijn, dat men zilver moest gaan importeerden of men wilde of niet. Het groote ongeluk is, dat bankiers, die door omstandigheden gedwongen, tot het goud bekeerd zijn, niet gaarne het verkeerde willen erkennen van het inzicht, dat zij vroeger hadden. Doch ik kan u verzekeren, dat de zilverquaestie goed aan het rollen is en „la vérité est en marche”.”

Intusschen heeft het zilver te Londen den 12en December een nieuw laagte-record bereikt: $15\frac{1}{16}$.

Over de factoren, die bij dit proces werkzaam waren, heb ik vroeger in dit blad uitvoerig gesproken, zoodat het thans niet noodig is, daarover uit te wijden. De vraag, welke wij hier te stellen hebben, is allereerst, of goudfactoren er een rol bij gespeeld hebben.

Het is bekend genoeg, dat de goudvoorraad in de Ver. Staten gedurende deze geheele periode zoo groot geweest is, dat hierin nimmer een redelijk motief te vinden is geweest voor de enorme credietbeperking, die daar heeft plaats gevonden en welke op zichzelf reeds een ernstige depressie tengevolge gehad zou hebben, ook indien niets anders was gebeurd. Wel waren er perioden, waarin de Vereenigde Staten goud aan het buitenland moesten afstaan, doch deze goudafvloeiingen konden hoogstens als motief tot credietrestrictie gebruikt worden en waren stellig geen dwingende reden daartoe. De werkelijke redenen, die tot credietbeperking leidden waren de strijd tegen de speculatie en eenige ongunstige gebeurtenissen in het bedrijfsleven. Daarbij kwam dan nog de vrees voor de naderende crisis, die op zichzelf een crisis kan veroorzaken, en die de bankiers wellicht spoediger op den weg naar credietbeperking gebracht heeft dan anders het geval geweest zou zijn.

Desniettemin heeft het goud een rol gespeeld. De goudverzendingen naar het buitenland hebben onrust op de beurs en in het bedrijfsleven veroorzaakt, omdat men wist, dat goudafvloeiing invloed kan hebben op de rentepolitiek der centrale bank. Verder hebben in andere landen soortgelijke dingen plaats gevonden en is een verhooging van den rentevoet in het buitenland natuurlijk niet zonder meer irrelevant voor den afloop der conjunctuur in de Vereenigde Staten. Tenslotte heerschte er eenige onzekerheid omtrent de oorzaken van de goudverscheppingen en daardoor ook omtrent den omvang dier verscheppingen in de naaste toekomst.

Alles bijeengenomen lijkt het redelijk, aan te nemen, dat de goudfactoren bij het tot stand komen van de huidige depressie slechts een ondergeschikte beteekenis gehad hebben en dat zij, hoe belangrijk zij ook in de toekomst kunnen zijn, ditmaal slechts bijkomstige factoren zijn geweest in een ontwikkelingsproces, dat ook zonder hen tot de resulterende credietcontractie zou hebben geleid.

Rotterdam, 25 Nov. 1930.

HET GESPREKKENTARIEF DER LOCALE RIJKSTELEFONIE.

In het nummer van dit weekblad van 26 November jl. stelt Mr. Knibbe de vraag aan de orde, in hoeverre het gesprekkentarief voor de locale Rijkstelefonie aan de daarvan door de leiding van het P.T.T.-bedrijf gekoesterde verwachtingen heeft beantwoord. Men mag daartegenover de overweging stellen, of deze vraag niet wat voorbarig wordt gedaan (het gesprekkentarief werkt eerst sinds 1 Januari van dit jaar, voor velen is het eerst op lateren datum ingevoerd) en of de goede kans, die de Minister van Waterstaat in de Memorie van Antwoord naar aanleiding van het Voorloopig Verslag der Eerste Kamer bij de bedrijfsbegroting 1930 voor het nieuwe tariefstelsel heeft gevraagd, reeds in voldoende mate door het bedrijf is kunnen worden benut.

Hoe dit zij, de vraag is nu eenmaal gesteld en door Mr. Knibbe beantwoord op een wijze, die het gewenscht maakt zijne beschouwingen wat nader te onderzoeken.

De Heer Knibbe is het met de leiding van het Staatsbedrijf altijd zeer oneens geweest over het beleid inzake de locale telefoontarieven. Het is daarom een verheugend teeken, dat het thans door hem gepubliceerde opstel op een paar punten van een zekere waardeering voor de werking van het gesprekkentarief in het eerste jaar blijk geeft. Zoo erkent de Heer Knibbe, dat het feit, dat in 1930 de toeneming

van het aantal aansluitingen waarschijnlijk pl.m. 2 maal zoo groot zal zijn (en dat ongeacht de economische depressie, zou men erbij mogen zeggen) dan in 1929, op zichzelf gezien, een mooi resultaat is. De Heer Knibbe is met dit resultaat evenwel geenszins voldaan. Hij richt het oog naar andere landen en ziet met afgunst, dat in verscheidene daarvan de telefonisatie in de laatste jaren veel sneller in haar werk is gegaan dan dit jaar, onder het nieuwe tariefsysteem in Nederland.

Maakt de Heer Knibbe daarmee wel een, ten aanzien van de Rijkstelefoon, billijke vergelijking? De bedrijfsleiding heeft de verwachting uitgesproken, dat het nieuwe tarief de verbreiding van de telefoon zou bevorderen¹⁾. De feiten wijzen uit, dat het dit in het eerste jaar heeft gedaan; in zooverre is dus de verwachting der bedrijfsleiding bewaarheid. Maar er is meer. De gevolgtrekking, welke de Heer Knibbe uit de door hem over den groei der telefoondichtheid in de verschillende landen medegedeelde gegevens maakt, nl. dat Nederland geheel achteraan komt, is geheel onjuist. Immers, wanneer men de cijfers, door hem van dien groei van 1 Januari 1924 tot 1 Januari 1930 medegedeeld in de laatste kolom van het desbetreffende staatje, procentueel beschouwt ten aanzien van de cijfers op 1 Januari 1924, dan komt men tot het volgende:

Procentuele toename van het aantal telefoontoestellen in het tijdvak 1 Jan. 1924—1 Jan. 1930.

Vereenigde Staten	21
Canada	26
Denemarken	17½
Zweden	24
Noorwegen	8
Australië	58
Zwitserland	46
Duitschland	32
Nederland	30
Engeland	64
België	127
Frankrijk	73

Nederland staat volgens dit staatje dus op de zevende plaats en wel op het oogenblik (1 Januari 1930); dat hier te lande het gesprekkentarief nog niet was ingevoerd. Dit laatste tarief heeft den groei van het aantal aansluitingen tot het dubbele doen stijgen — daarbij nog buiten beschouwing gelaten de vermindering van opzeggingen van aansluitingen ten gevolge van het nieuwe tarief. Wanneer voor andere landen geen bijzondere factoren op de toeneming der telefoondichtheid in 1930 hebben gewerkt, zou men in den gedachtengang van den Heer Knibbe in een staatje over het jaar 1930, bij ongeveer onveranderde percentages voor andere landen, Nederland met een percentage van 60 mogen opnemen, waardoor ons land over 1930 ten aanzien van den groei van zijn telefoondichtheid op de vierde plaats zou komen.

Is thans evenwel reeds het oogenblik gekomen om de mate, waarin het nieuwe tarief aan de verwachtingen heeft voldaan, te meten aan de ontwikkeling der telefonie in andere landen? Het nieuwe tarief werkt nog geen jaar; in verschillende andere landen is het gesprekkentarief reeds sinds jaren van kracht. Juist de landen, die den Heer Knibbe vooral najiverig maken, hebben het gesprekkentarief. Engeland kent dit tarief sinds 1921, België sinds 1926. Verder moet men bedenken, dat, indien ook de drie groote geconcessioneerde netten in het nieuwe tariefsysteem hadden kunnen worden betrokken, het beeld van den groei in het eerste jaar er vermoedelijk nog geheel anders zou hebben uitgezien. En tenslotte, het gesprekkentarief is, in den gedachtengang der bedrijfsleiding, maar één van de middelen ter popularisatie van de telefoon. Andere zullen moeten vol-

gen. Laat men het gesprekkentarief ook in Nederland den tijd geven zich in te burgeren, laat men de bedrijfsleiding de gelegenheid gunnen haar plannen ten aanzien van de telefoon geheel te verwezenlijken. De telefonisatie van Nederland zal dan waarschijnlijk over eenige jaren een beeld vertoonen, dat ook bij vergelijking met het buitenland tot volle tevredenheid vermag te stemmen. Het wil mij voorkomen, dat de Heer Knibbe, met een bedenking tegen de werking van het gesprekkentarief in Nederland te ontleenen aan den gang der ontwikkeling in andere landen niet erg gelukkig is geweest.

Maar, meent de Heer Knibbe, wat men aanziet voor heilzame werking van het nieuwe tariefsysteem, dat is daaraan geenszins te danken. Die heilzame werking is het gevolg van de verlaging, die de nieuwe tarieven brachten²⁾. Dat de meeste aangesloten voor hun telefoon, zoowel lokaal als interlocaal, na 1 Januari 1930 minder behoeven te betalen dan daarvoor, daaraan is het gunstige resultaat te danken. Had het bedrijf het tot 1 Januari van dit jaar bestaande vaste abonnement even veel verlaagd, als de gemiddelde verlaging tengevolge van het gesprekkentarief bedraagt, in stede van een geheel nieuw tariefsysteem voor de locale telefonie in te voeren, dan zou het resultaat nog veel gunstiger zijn geweest, meent de Heer Knibbe³⁾. Om dit laatste te bewijzen bedient de Heer Knibbe zich van eenige gegevens, waarvan de herkomst mij gedeeltelijk onbekend is en die of onjuist zijn of worden geïnterpreteerd in een zin, die zich met de werkelijke beteekenis daarvan kwalijk verdragen. De Heer Knibbe deelt als bewijs van de ongunstige werking van het gesprekkentarief mede, dat in Arnhem, waar in 1928 onder de werking van het vastrechtentarief het aantal aansluitingen was gestegen met 130, dit aantal in 1929 (het gesprekkentarief is aldaar ingevoerd 1 Mei 1929) is teruggelopen met 50. Deze teruggang is evenwel niet aan het nieuwe tarief te wijten. Verschillende omstandigheden hebben daartoe samengewerkt en wel voornamelijk deze, dat bij de invoering van het nieuwe tarief 66 abonné's, die tot nu toe op de centrale te Arnhem waren aangesloten, werden overgebracht naar de centrales Oosterbeek en Velp. Niet een vermindering, maar een verplaatsing van aansluitingen heeft hier dus plaats gehad. Ik wil evenwel aan deze mededeelingen van den Heer Knibbe op dit punt nog deze andere toevoegen: In het tijdvak van 1 Januari tot 30 September van dit jaar nam het aantal aansluitingen te Arnhem met 160 (tegen 130 in het geheele jaar 1928) toe. Voorwaar geen bewijs voor de ongunstige werking van het gesprekkentarief!

Als tegenhanger van de z.i. slechte uitwerking van het gesprekkentarief te Arnhem stelt de Heer Knibbe de z.i. heilzame uitwerking van het oude tarief, op de toeneming van het aantal aansluitingen in de netten, waar het oude vastrechtentarief thans nog bestaat. Hij meent nl. dat de groei van het aantal aansluitingen aldaar 2½ maal zoo groot is geweest als in 1929.

¹⁾ Hier is het tweede punt, waar een zekere waardeering van den Heer Knibbe valt op te merken, een waardeering, die afwijkt van zijn vroegere voorspellingen bij herhaling gedaan, dat het gesprekkentarief in stede van derving van inkomsten voor het bedrijf een voordeel zou blijken te zijn.

²⁾ De Heer Knibbe is van oordeel, dat de uitkomsten van het Rijkstelefoonbedrijf over 1928 en 1929 tot zulk een verlaging alle aanleiding geven. Hij berekent over die jaren een winst per abonné van resp. f 33.70 en f 54.50. Dit bedrag is blijkbaar gevonden door het aantal Rijksabonné's te deelen op het totale winstbedrag van het Rijkstelefoonbedrijf, waarin dus begrepen is de winst behaald uit de onderdelen interlocaal en internationale telefonie. Welke aannemelijke grond zou er echter bestaan van dit resultaat alleen de Rijksabonné's te doen profiteeren, voorzover zij locale sprekers zijn, en daarbij de aangesloten in de geconcessioneerde netten, die toch wel zeer veel tot de gunstige uitkomsten van de onderdelen interlocaal en internationale telefonie hebben bijgedragen, geheel voorbij te gaan?

³⁾ Dat, gelijk de Heer Knibbe meent, het Hoofdbestuur der P. T. en T. een bepaalde toeneming in uitzicht zou hebben gesteld, is onjuist.

Waarom de Heer Knibbe dit gegeven heeft ontleend, heb ik niet kunnen vaststellen. Zeker is het, dat het onjuist is. De 4 Rijknetten, waar thans nog het vastrechtstarief bestaat, zijn Dordrecht, Gouda, Helder en Leeuwarden. De toeneming van het aantal aansluitingen vergeleken bij die over het vorige jaar bedroeg over de eerste 9 maanden van dit jaar:

voor Dordrecht	+ 39 pCt.
voor Gouda	+ 58 „
voor Helder	+ 87 „
voor Leeuwarden	- 21 „

Als men nu bedenkt, dat, gelijk de Heer Knibbe zelf mededeelt, de groei van het aantal aansluitingen in de netten met gesprekkentarief, vergeleken bij den groei in 1929, in 1930 gemiddeld vermoedelijk 100 pCt. zal bedragen, dan vormen de evengenoemde netten toch wel het tegendeel van een bewijs tegen de juistheid van den nieuwen tariefvorm en voor de gunstige uitwerking van een verlaging van het vastrechtstarief op de toeneming van het aantal aansluitingen.

Ik moge in dit verband tegenover de gegevens van den Heer Knibbe een ander gegeven stellen. Ten bewijze, dat de gunstige werking bij verlaging van het vastrechtstarief vermoedelijk grootendeels zoude zijn uitgebleven, is in onderstaand staatje vermeld, welke gevolgen een verlaging van het oude vastrechtstarief met 15 pCt., resp. 20 pCt., in stede van invoering van het gesprekkentarief, zou hebben gehad voor diegenen, die na de inwerkingtreding van dit laatste tarief een aansluiting hebben genomen (de percentages 15 en 20 zijn die, welke in verschillende netten het gesprekkentarief gemiddeld aan verlaging heeft gebracht):

Netgroep	Net	Percentage van h. aantal nieuwe aangesloten (sedert 1 Jan. 1930), die een hooger bedrag per jaar voor hunne locale aansluiting verschuldigd zouden zijn dan thans, indien in plaats van invoering v.h. loc. gesprekkentarief het vervallen vastrechtstarief zou zijn verlaagd met:	
		15 %	20 %
1-100	Baflo	100 %	100 %
	IJsselstein ..	88.9 „	77.8 „
101-500	Culemborg ..	75 „	50 „
	Vlissingen ..	72.4 „	58.6 „
501-2000	Amersfoort ..	86.4 „	76.4 „
	Deventer ...	90.2 „	83.9 „
2001-4000	Leiden	78.3 „	64.7 „
	meer dan 4000	Groningen ..	77.5 „

Uit deze gegevens blijkt, dat het overgrote deel der nieuw-aangesloten bij verlaging van het vastrechtstarief meer zoude hebben moeten betalen dan thans. Zouden velen zich daardoor niet hebben laten weerhouden van het nemen van een aansluiting? Hoe dit zij, wat blijft er, gezien deze gegevens, over van de uitspraak van den Heer Knibbe, dat een verlaging van het vastrechtstarief een veel-grotere toeneming van het aantal aansluitingen zou hebben gebracht dan de invoering van het gesprekkentarief? Niet veel, dunkt mij. *Integendeel, de feiten wijzen erop, dat de differentiatie naar gelang van het gebruik, die het gesprekkentarief in de tarifiering der locale telefonie heeft gebracht, velen heeft bewogen een aansluiting te nemen. Juist het gesprekkentarief heeft den groei van het aantal aansluitingen teweeg gebracht.* Kan men ten aanzien van deze cijfers nog de meening staande houden dat het gesprekkentarief een „verkeershinderend nutteloos lapmiddel” zoude zijn, en spreken van het „volkomen willekeurige, hoogst onrechtvaardige en verkeersbelemmerende gesprekkentarief”¹⁾? Is een tarief willekeurig en hoogst onrechtvaardig, dat van den gebruiker een betaling verlangt naar de mate van het gebruik, dat hij van het

verkeersmiddel maakt? Is een tarief verkeersbelemmerend, wanneer uit de feiten blijkt, dat het in 1930 een groei van het aantal aansluitingen heeft teweeggebracht, veel grooter dan in de jaren daarvoor is voorgekomen? Ik geloof, dat men met gerustheid deze vragen ontkennend kan beantwoorden en uit de ervaringen van het eerste jaar, in stede van — gelijk de Heer Knibbe doet — van een fiasco te gewagen, den moed mag putten, van dit tarief voor de toekomst goede resultaten voor de ontwikkeling van de telefoon in Nederland te verwachten.

DIJKMANS VAN GUNST.

* * *

Naschrift. Gaarne maak ik van de gelegenheid gebruik om in het kort op het vorenstaande te antwoorden. Het is evenwel geheel en al onmogelijk alle voornaamste onjuistheden en elk geval van verkeerd weergeven mijner woorden te behandelen¹⁾.

Door mij is betoogd, dat in de vier landen, waar de telefoon het meest verbreid is, geen gesprekkentarief bestaat of slechts een bescheiden plaats inneemt. Dat kan en wordt niet ontkend, ondanks het feit, dat Minister Van der Vegte zoodanig was voorgelicht, dat hij op 6 Maart 1929 in de Tweede Kamer betoogde, dat een land op telefoongebied niet meer meedeed als het geen gesprekkentarief had.

Mr. D. v. G. tracht mijn betoog, dat wij, bij den zeer grooten achterstand op telefoongebied, door het nieuwe tarief dien achterstand niet zullen inhalen, te weerleggen door een rekenkundige goocheltoer. Hij volgt daarbij dezelfde methode, welke door het Hoofdbestuur in de P.T.T.-verslagen wordt gevolgd, wanneer dit beweert, dat de toeneming van het aantal aansluitingen zoo bevredigend is geweest, omdat die toeneming 7 pCt. bedroeg. Zijn er echter in een land 12 toestellen per 100 inwoners en het aantal neemt met 7 pCt. toe, dan zijn er een jaar later 12.84 toestellen per 100 inwoners. Zijn er echter 4 toestellen per 100 inwoners en neemt dit aantal eveneens met 7 pCt. toe, dan wordt het aantal een jaar later 4.28 per 100 inwoners. De achterstand is derhalve alsdan opgelopen van 8 op 8.56. Bij den grooten achterstand van Nederland is derhalve, ook zelfs bij een iets hooger percentage, van „inhalen” geen sprake. En daar gaat het toch maar om. De 1^e tabel en de daarop gebouwde redeneering is daarom waardeloos en verdoezelt de zoo hoog ernstige waarheid.

Voorts wordt verzwegen de ware oorzaak van den grooteren vooruitgang van België en Engeland, nl. dat in België welbewust op het telefoonbedrijf wordt toegelegd om zoo spoedig mogelijk uit de achterlijke positie te geraken, en dat in Engeland slechts f 1.49 winst per abonné per jaar wordt gemaakt, terwijl in Nederland (nog afgezien van de winsten ad f 35 à f 60 in de gemeentelijke netten) in 1928 f 33.70 en in 1929 f 54.50 winst werd gemaakt.

Als één der verschillende staaltjes van het verkeerd weergeven mijner meening moge gelden, dat door mij nimmer is gezegd, dat, indien het vaste abonnement overal met 15 à 20 pCt. zou zijn verlaagd, nog veel gunstiger resultaten dan thans met het gesprekkentarief zouden zijn verkregen. Ik ben daarentegen van meening, dat de toeneming bij een verlaagd vast abonnement niet veel hooger of lager geweest zou zijn dan bij het gesprekkentarief, in welk laatste tarief reeds een verlaging van 15 à 20 pCt. van het locale tarief is verdisconteerd. Het voordeel, dat weinigsprekers bij

¹⁾ In het Decemhernummer der Mededeelingen van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Rijnland te Leiden zal ik daarom in de ééne kolom plaatsen het artikel van Mr. D. v. G. en daarnaast, in de tweede kolom, mijn tegenbetoog. Het zal op deze wijze een ieder makkelijk vallen na te gaan of mijn artikel over „Het Fiasco van het Gesprekkentarief” ook maar op één punt door Mr. D. v. G. wordt ontzenuwd. Aan belangstellenden zal een exemplaar van dat nummer op verzoek gaarne gratis worden toegezonden.

²⁾ Deze uitspraken doet de Heer Knibbe in zijn laatste artikel.

een gesprekkentarief boven *veelsprekers in het gelijke net* hebben, wordt weer tenietgedaan door de vermindering van het gerief dat wordt geboden. Het voorbeeld van Arnhem bewijst zulks. Door mij is echter gezegd, en dat kon natuurlijk niet ontkend worden, (al wordt het stelselmatig genegeerd), dat de reeds flinke vermeerdering *in de netten waar het gesprekkentarief nog niet was ingevoerd*, nog veel aanzienlijker zou zijn geweest als ook in het vaste abonnement aldaar eveneens een verlaging van 15 à 20 pCt. zou zijn ingevoerd. Deze ernstige misvatting, waarop Mr. D. v. G. zelfs zijn eindconclusie bouwt, is niet te verontschuldigen, daar zonder uitzondering steeds, zeer duidelijk de hierboven gecursiveerde restrictie werd gemaakt.

Hoe onverklaarbaar voorts het ook moge zijn, uit het P.T.T.-verslag over 1929 (p. 279/280 noot 4) blijkt onontkoombaar, dat de cijfers van Mr. D. v. G. omtrent de ervaring te Arnhem onvermijdelijk op een dwaalspoor moeten brengen. Met 126 ging het aantal aangeslotenen in 1929 aldaar achteruit. Slechts 66 daarvan werden op andere centrales aangesloten. Derhalve ging het aantal aansluitingen bij invoering van het gesprekkentarief met 60 achteruit en dat, terwijl in 1928 het aantal nog met 130 was toegenomen. Ik sprak veiligheidshalve van pl.m. 50. Mr. D. v. G. doet nu alsof met deze 50 bedoeld zijn degenen, die van de centrale te Arnhem naar de andere centrale zijn overgebracht. Dit alles is wel zeer vreemd.

Zeer tot mijn spijt moet ik het hierbij laten.

P. G. KNIBBE.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

HET VRAAGSTUK VAN DE RUSSISCHE DUMPING.

Men schrijft ons uit Berlijn:

Nadat de eerste golven van de campagne tegen de Russische dumping eenigszins tot rust zijn gekomen, is het tijdstip genaderd om het vraagstuk in zijn juiste omvang en werkelijke beteekenis eens van meer nabij te beschouwen.

In de eerste plaats dient er uitdrukkelijk op te worden gewezen, dat de dumping-methode geenszins een boosaardige uitvinding van de huidige Bolsjewistische machthebbers is. Engeland heeft reeds in het begin van de vorige eeuw de zich hier en daar tegen zijn monopolistische positie in verzet gekomen concurrentie door middel van dumping vernietigd. Sedert den wereldoorlog wordt de methode van dumping steeds vaker toegepast. Vele Europeesche staten trachten hierdoor hun uitvoer te forceeren en hun handelsbalans gunstiger af te sluiten; dat Duitschland tegenwoordig een ton ijzer in het buitenland Mk. 52 goedkoper aanbiedt dan in het binnenland, is een vaststaand feit. Met vele andere Deutsche uitvoerartikelen is het precies eender gesteld. Doch ook landen, die zelfs niet onder een zoo grooten buitenlandschen schuldenlast gebukt gaan en dus niet in die mate gedwongen zijn hun uitvoer te vergrooten, voeren systematisch een dumping-uitvoerpolitiek. Wij zouden ontelbare soortgelijke voorbeelden kunnen noemen, doch willen ons slechts tot enkele bepalen. De volgende cijfers zijn ontleend aan de „A.E.G.-Markt-Nachrichten” en illustreeren de verhouding van de werelduitvoerprizen voor ijzer tot de binnenlandsche prijzen in Frankrijk en België gedurende de laatste dagen van September van dit jaar (in Rijksmark).

	Wereld- exportprijs per ton	Binnenlandsche prijs in België per ton	Binnenlandsche prijs in Frankrijk per ton
Bandijzer	90	115	125
Vormijzer	80	90	102
Blik	90	109	142

Polen past bij zijn uitvoer op groote schaal dumping-praktijken toe. Bijna 17 pCt. van den geheelen Poolischen export ontvangt door middel van premies de invoerrechten terug. De uitvoer van suiker, kolen,

petroleumproducten en rogge wordt in het bijzonder door hooge exportpremies gesteund. Het verschil tusschen de uitvoerprizen en de prijzen op de binnenlandsche markt in Polen is voor een aantal goederen buitensporig groot.

Vergelijkende prijzen voor Poolische producten.
in Poolische Zloty (per ton).

	Exportprijs	Binnenl. prijs in Polen
Fijne geraffineerde suiker ...	422	1.461
Steenkolen	27	40
Benzine	391	764

Uit deze voorbeelden blijkt duidelijk, dat ook de staten, die de Sowjet-dumping het hevigst bestrijden, bij hun buitenlandschen handel van dit wapen een veelvuldig gebruik maken.

De Sowjet-regeering werd ervan beschuldigd, dat zij door uitvoer van goederen tegen spotprizen het economisch evenwicht in de kapitalistische landen tracht te verbreken. Met deze bewering wordt de fout herhaald, welke door Europa zoo vaak wordt begaan bij de beoordeeling van de Sowjet-politiek en -houshouding. De Sowjet-regeering wordt verdacht van machiavellistische bedoelingen, ook daar, waar gemakkelijk een eenvoudige verklaring in het noodzakelijk verloop van den werkelijken toestand kan worden gevonden. De Sowjet-regeering heeft ter doorvoering van het vijfjarenplan machines, elektrische en chemische producten, enz. uit het buitenland nodig, welke zij bij gebrek aan buitenlandsche credieten met deviezen moet betalen. De Sowjet-regeering tracht deze deviezen à tout prix door geforceerden uitvoer te verkrijgen. De Russische boer wordt gedwongen 1 poed graan (1/60 ton) tot den prijs van 70 kopeken te leveren, terwijl de marktprijs een veelvoud daarvan bedraagt. De toenemende inflatie, welke de werkelijke waarde van de Tsjerwonetz snel deed dalen (op de z.g. zwarte beurs te Moskou wordt thans voor \$1 in plaats van 1.94 roebel, 15 roebel geboden), bracht mede, dat tusschen de binnenlandsche marktprijzen voor graan en andere landbouwproducten en de daarvoor vastgestelde leverprizen een groote kloof is ontstaan. Vanuit dit oogpunt is de Russische uitvoer van landbouwproducten een typisch inflatieverschijnsel, waarvan de beteekenis tengevolge van de door de Sowjet-regeering aan de boeren voor hun producten opgedrongen prijzen nog wordt verscherpt. De Russische producenten, de breede lagen van het Russische volk, die daardoor een buitengewoon groot deel van het equivalent hunner arbeidsprestaties aan den staat ten offer moeten brengen, worden door dezen uitvoer het zwaarst getroffen.

Dat de algemeen-economische belangen van de invoerlanden door den uitvoer uit Rusland schade ondervinden, kon evenwel tot dusverre niet worden bewezen. In een tijd van gunstige conjunctuur had iedereen den toenemenden buitenlandschen handel van Sowjet-Rusland ongetwijfeld als een factor begroet, welke het economisch wereldverkeer zou verlevendigen. Thans, in een tijdperk van algemeene depressie en van een verscherpten strijd over de afzetgebieden, wekt de invoer uit Rusland in bepaalde Europeesche kringen ontstemming.

Het valt niet te ontkennen, dat menig Russisch contract in strijd is met de belangen van bepaalde Europeesche producenten. Het volgend geval is buitengewoon karakteristiek. De handelsvertegenwoordiging van de Sowjet-Unie in Polen kocht onlangs te Lodz een partij textielgoederen, ter waarde van eenige miljoenen zloty, op 2 jaar crediet. De geheele partij werd naar Duitschland verkocht en wel à contant, maar 20 pCt. beneden den inkoopprijs. De textielabrikanten te Lodz klaagden over deze handelwijze van de Sowjets, daar zij hierin een vergrijp tegen de z.g.n. handelsmoraal zagen. Al missen deze en dergelijke klachten niet geheel een grond van billijkheid, toch mag niet worden vergeten, dat dergelijke transacties den Sowjetstaat veel meer nadeel berokkenen, dan dat

hij hiervan voordeel ondervindt, en dat zij als een teeken van den grooten geldnood moeten worden beschouwd, in welke de Sowjet-Unie zich thans bevindt. Een koopman, die voor zijn wissels 25 pCt. rente betaalt en zijn voorraden zoo snel mogelijk van de hand moet doen, teneinde zijn loopende verplichtingen te kunnen nakomen en van de hand in den tand te kunnen leven, kan men er nauwelijks van beschuldigen, dat hij behalve zijn eigen belangen, ook die van anderen heeft benadeeld. Dat een dergelijk beheer in den regel met een krach eindigt, is een vraagstuk op zichzelf.

Wat de graanuitvoercampagne van Rusland betreft, zoo worden de klachten over de gevolgen van de dumping sterk overdreven. De Russische graanprijzen in de invoerhavens bewegen zich op het niveau van de wereldmarktnoteringen. De groote graanexporteurs mogen ook niet vergeten, dat de uitvoer uit Rusland vóór den oorlog ongeveer 25 pCt. van den totalen werelduitvoer van graan heeft bedragen, terwijl deze dit jaar nauwelijks 6 pCt. van den werelduitvoer heeft bereikt. Al zal de concurrentie van de Sowjet-Unie in een tijdperk van dalende conjunctuur niet aangenaam zijn, zoo kan men haar daarom niet van haar bestaansrecht berooven. Het laatste groote Russische houtcontract, beneden de wereldmarktprijzen in Engeland afgesloten, heeft de gemoederen in Finland en Zweden in beroering gebracht. Al zullen de winsten van de exporteurs in deze landen hierdoor kleiner en hun afzetmogelijkheden bemoeilijkt worden, in het kader van het economisch wereldverkeer moet dit geval niet als uitzondering, doch als typisch voorbeeld van den crisisachtig verscherpten strijd om de afzetgebieden worden opgevat.

Hoe het ook zij, de belangen van breede lagen der Europeesche consumenten worden evenmin als de gezamenlijke belangen van het Europeesch economisch leven door den uitvoer uit Sowjet-Rusland benadeeld. Al mogen bepaalde concurrerende belanghebbenden zich tegen dezen uitvoer verzetten, de volkshuishoudingen in de invoerlanden hebben hieronder over het algemeen nauwelijks te lijden. Aan de Sowjet-regering kunnen met recht vele grove verwijten worden gemaakt. Van de beschuldiging, dat zij door middel van haar uitvoer de volkshuishoudingen van Europa willens en wetens tracht te benadeelen, moet zij evenwel worden vrijgesproken.

POLITIEKE EN ECONOMISCHE PROBLEMEN IN AUSTRALIË.

Prof. Dr. P. Geyl te Londen schrijft ons:

Nu Australië door zijn financiële moeilijkheden zoozeer de aandacht trekt, kan de bespreking van een boek over dat dominion zijn nut hebben. Het is een deel van de *Modern World Series*, die onder leiding van den historicus H. A. L. Fisher staat en hier terecht een goede reputatie geniet, en het is zeker een van de beste werken uit die goede verzameling. *Australia* is de titel, het is een paar maanden geleden verschenen, en de schrijver is W. K. Hancock, „Fellow” van All Souls College, Oxford, en Professor in *Modern History* aan de Universiteit van Adelaide. Een Engelschman dus, die Australië grondig kent, maar die zijn Europeesche waardemeters toch niet verloren heeft en ook inderdaad doorlopend gebruikt. Dat is het interessante van het boek. Wij krijgen er die jonge, afgesloten gemeenschap in te zien, zooals een lid van onze oudere, veelzijdiger gemeenschap ze zien moet, we krijgen er haar idealen getoetst aan de standaarden van de oneindig meer samengestelde en meer subtiele Europeesche beschaving.

De houding van Professor Hancock tegenover het object van zijn studie doet in veel opzichten denken aan die van de Tocqueville in zijn beroemde beschrijving van de Vereenigde Staten van Amerika omstreeks 1840, een werk, dat hij trouwens herhaaldelijk noemt. De Australische maatschappij en cultuur zijn in een stadium, dat Amerika nu al lang achter zich

gelaten heeft, maar dat de Tocqueville er nog kon waarnemen, die overigens ten onrechte meende, dat Amerika er blijvend in zat en die het zelfs voor het voorland van Europa hield — tot zijn groot verdriet —, want als bepalende hoofdfactor ervan zag hij „de democratie”. De hoofdtrekken van het beeld zijn middelmatigheid en eentonigheid. De zucht naar gelijkheid haalt hooge toppen neer. Er is geen armoede, maar ook de bijzondere schoonheid die van rijkdom afhankelijk schijnt te zijn, ontbreekt. De menigte oefent een dwingende tyrannie uit over de gewoonten, zoowel als over de denkbeelden der individuen. Is waarlijk de democratie de schuld van die ietwat deprimeerende eigenaardigheden? Het Amerika van de Tocqueville was democratisch, het Australië van Hancock is het ook. Is die bijzondere schoonheid, waarvan ik sprak, is de vrijheid en stoutmoedigheid van het geestesleven die men in die welvarende en van hun voortreffelijkheid krachtig overtuigde gemeenschappen zoo smartelijk mist, werkelijk van het bestaan van ouden rijkdom, van geprivilegieerde standen, onafscheidbaar? Er is iets anders, dat het Australië van nu met het Amerika van toen gemeen heeft: zijn nieuwigheid, zijn opgaan in het ontginningswerk van een heel continent.

Nu moet het gezegd, dat het den indruk maakt — maar misschien oordeelen wij over de toekomst even gebrekkig als indertijd de Tocqueville —, alsof in Australië die tendenties veel meer vastgelegd zijn dan in Amerika ooit het geval was. Het heele Australische leven wordt beheerscht door een paar eenvoudige politiek-sociale idealen, die aan een merkwaardigen toestel van maatregelen om zich te verwezenlijken en te beschermen het aanzijn gegeven hebben. De Australische democratie streeft naar gelijkheid, maar het is een heel wat verdergaande gelijkheid dan door het politieke denken van Amerika ooit aanvaard is, want zij omvat het economisch leven. Diep in het politiek bewustzijn van den Australiër is de overtuiging doorgedrongen, dat ieder Australiër — van „den mensch”, zooals de Fransche achttiende eeuwers deden, spreekt hij niet, want hij is bezielde van een exclusief nationalisme, dat in Australië den begenadigden grond ziet, waar voor de dwaasheden en achterlijkheden van Europa, om van de „nigger”-volken nog te zwijgen, geen plaats is —; ieder Australiër dus heeft recht op een zekere welvaart, „fair and reasonable” is de gangbare bepaling van de maat ervan. De Staat heeft de taak voor de verwezenlijking van dat recht zorg te dragen. Dat is het befaamde staats-socialisme van Australië, dat een alles overheerschende macht was al vóór de Arbeiderspartij ooit aan het bewind geweest was.

De bescherming, die de staat aan den levensstandaard verleent, maakt van verschillende middelen gebruik. In de eerste plaats is er de tariefpolitiek, die door den eerste-minister, die haar voorgoed ingevoerd heeft, nog maar in het begin van deze eeuw, Deakin, uitdrukkelijk met die bedoeling gerechtvaardigd werd, en ook feitelijk eraan verbonden door de instelling van de arbitrale rechtspraak, die „fair and reasonable” loonen vaststellen kan. Vervolgens is er de politiek ten opzichte van immigratie. De Australiërs vreezen van een al te snellen invoer van arbeidskrachten, een zakken van den levensstandaard. Zij vreezen vooral het binnenkomen van Japanners en Italianen, nu eens omdat die volken met Australië vergeleken niet beschaafd mogen heeten, dan weer omdat hun soberheid en werkijsver de loonen drukken zou. Eindelijk ondernemen de Staten groote publieke werken, irrigatie, spoorwegen, zonder naar economische grondslagen veel te vragen. In al die zaken toont men een hevigen afkeer van de „wetenschappelijke staathuishoudkunde”, die onderwerping aan onmenselijke „wetten” vraagt, en een robust geloof in het vermogen van het land om „onder alle omstandigheden” zijn bevolking een behoorlijk bestaan te waarborgen.

Er zit in die stemming veel moois. Er zit ook een element van materialisme in, dat soms op onaangename wijze aan den dag komt, vooral door den stem-pel dien het zet op het politieke leven, dat nergens ter wereld, volgens Bryce, zoo door materiele belangen beheerscht wordt als in Australië. Het zijn niet alleen de vakvereeningen, die het om loonsverhooving te doen is, het zijn de industrieelen, die om tarieven vragen, de ondernemers, die om publieke werken intrigeeren. Daarbij komen dan de klachten van de Staten over onbillijke werking van de federale belastingen en tarieven, die hoofdkwesties in de Australische politiek vormen.

Het merkwaardigste van al uit een economisch oogpunt, en in het bijzonder merkwaardig nu de groote crisis, die zich al een poos aankondigde, na het verschijnen van Hancock's boek uitgebroken is, is wel de enge verbinding van die welvaarts-politiek met protectionisme. Hancock beschrijft treffend hoe men telkens weer een schepje op de tarieven deed met de bedoeling, nu om deze groep van industrieelen dezelfde voordeelen te verschaffen, die een andere al genoot, dan om de loonen weer met stijgende prijzen te vereffenen, totdat men eindelijk het punt bereikte en overschreed, waar de uitvoerbedrijven, die men op die manier niet beschermen kon, den druk al te zwaar begonnen te gevoelen. De val in de wolprijzen bracht daarbij een niet te pareeren stoot toe, en de politiek van leeningen begon natuurlijk ook op te breken nu over de geheele linie het geld zooveel duurder werd. Australië werd met een harden schok aan zijn afhankelijkheid van de buitenwereld, waar het zich zoo afgezonderd van waande, herinnerd.

Als men in Hancock's boek den geest van het politieke leven in het dominion heeft leeren kennen en staaltjes gezien heeft van de begoochelingen en vooroordeelen waaraan het lijdt, dan zal men zooveel te beter begrijpen, hoe hard die schok moest aankomen en hoe moeilijk het voor een Arbeidersregering zijn moest om met goedvinden van haar volgelingen de noodige maatregelen te nemen.

BANKWEZEN EN VALUTAPOLITIEK IN TURKIJE.

De Heer A. H. Frankfort te Constantinopel schrijft ons:

Het bankwezen in Turkije bevond zich vóór den wereldoorlog vrijwel uitsluitend in handen van buitenlandse instellingen. Weliswaar bestond de Turksche Landbouwbank, doch deze bepaalde zich, zooals haar naam reeds aanduidt, tot landbouwcrediet, en de Turksche instellingen, welke zich met het financieren van handelszaken bezighielden, waren voor het economisch leven van zeer weinig belang. De Banque Ottomane, werkend met Fransch en Engelsch kapitaal, fungeerde tot op zekere hoogte als Staatsbank. De regeringslichamen onderhielden bij haar hun rekeningen en deden hun transacties door deze Bank uitvoeren; zij was de eenigste, die een uitgebreid net van filialen bezat in alle deelen des lands en zij nam in alle opzichten een bevoorrechte positie in.

Onder de republikeinsche regeering heeft zich deze toestand geheel gewijzigd, daar er, afgezien van eenige kleine instellingen, verschillende belangrijke banken opgericht werden, wier kapitaal van Turksche zijde werd gefourneerd.

Als eerste onder dezen moet genoemd worden de Turksche Zakenbank (Banque d'Affaires de Turquie) opgericht op particulier initiatief in 1924 met een kapitaal van 1 miljoen Turksche Ponden (1 Turksch Pond = f. 1.17), hetwelk inmiddels werd verhoogd tot 5 miljoen, terwijl een reservefonds van T. P. 2 miljoen werd gevormd. Deze Bank heeft zich buitengemeen snel en krachtig ontwikkeld, bezit reeds filialen in talrijke plaatsen en is zeer actief.

Een jaar later werd eveneens door particulieren de Turksche Bank voor Handel en Nijverheid (Banque Turque pour le Commerce et l'Industrie) in het leven

geroepen, eveneens met een kapitaal van T. P. 1 miljoen. Grootaandeelhouder dezer Bank was oorspronkelijk de Ex-Khedive van Egypte, doch sinds korten tijd heeft een Zwitsersche groep bij haar belang genomen.

De Staat nam het initiatief tot het oprichten van twee Banken: de Bank voor Nijverheid en Mijnen (Banque de Turquie pour l'Industrie et les Mines), welke voornamelijk verschillende fabrieken, die vroeger aan den Staat toebehoorden, financiert en exploiteert. Zij werd opgericht in 1925 en werkt met een kapitaal van T. P. 6.700.000, dat geheel aan den Staat toebehoort;

de Hypotheek- en Weezenbank (Banque Immobilière et des Orphelins), een hypotheekbank, wier kapitaal zich eveneens in staatsbezit bevindt en T. P. 6½ miljoen bedraagt. Bij deze Bank zijn gedeponeed de fondsen eener hier bestaande Staatsweezenkas, ten bedrage van ca. T. P. 6 miljoen. Zij is haar werkzaamheden in 1927 begonnen en bezit gedurende 5 jaar een optie op het monopolie van het hypotheekbankbedrijf.

Verder heeft de reeds sinds 1888 bestaande Turksche Landbouwbank (Banque Agricole de Turquie) in de laatste jaren aan belangrijkheid zeer toegenomen. Zij werkt thans met een kapitaal van T. P. 25 miljoen, dat zich hoofdzakelijk in het bezit van den Staat bevindt, verleent voorschotten op onroerende goederen en op producten en verleent haar bemiddeling bij den aankoop van landbouwmachines. Ook houdt zij zich bezig met disconto- en incassozaken. Van regeeringswege wordt aan de ontwikkeling der Landbouwbank veel aandacht geschonken, teneinde den vooruitgang van den landbouw te bevorderen.

De Banque Ottomane, die weliswaar door haar wijdvertakte relaties in Turkije en daarbuiten en door haar filialen nog steeds een vooraanstaande plaats inneemt, heeft opgehouden de bankier van den Staat te zijn en deze taak wordt thans vervuld door de Landbouwbank en de Zakenbank.

Behalve door de Fransch/Engelsche Banque Ottomane is het buitenlandsch kapitaal in Turkije door de volgende Banken vertegenwoordigd:

Fransch kapitaal: Banque Française des Pays d'Orient; Banque de Salonique; Crédit Lyonnais; Banque Générale pour le Commerce Etranger; Banque Franco-Asiatique.

Duitsch kapitaal: Deutsche Bank und Disconto Gesellschaft; Deutsche Orient Bank.

Italiaansch kapitaal: Banca Commerciale Italiana; Banco di Roma.

Nederlandsch kapitaal: Hollandsche Bank voor de Middellandsche Zee.

Amerikaansch kapitaal: The American Express Company.

Russisch kapitaal: Banque pour le Commerce Extérieur de l'Urss.

Roemeensch kapitaal: Banque Chrissoveloni.

Grieksch/Engelsch kapitaal: Commercial Bank of the Near East.

Zooals uit het bovenstaande blijkt, bestaat er in Turkije nog geen circulatiebank. Het zich in omloop bevindende papiergeld is tijdens de oorlogsjaren uitgegeven door de toenmalige regeering tot een totaalbedrag van ongeveer T. P. 150 miljoen, doch een dekingsfonds is niet aanwezig, zoodat deze biljetten niets anders dan op onbepaalden tijd uitgegeven schatkistbiljetten zijn. De Turksche Regeering koestert reeds lang het plan door oprichting van een circulatiebank aan dezen toestand een einde te maken en tevens de beschikking te krijgen over een instituut, dat bij machte is, voor de stabiliteit van het Turksche Pond zorg te dragen. Zij heeft over deze kwestie het advies ingewonnen van Mr. G. Vissering, den President van de Nederlandsche Bank, en van Dr. Müller, Directeur van de Reichsbank. Het probleem is acuut geworden, toen in de maanden November/December

van het vorig jaar een paniekstemming zich van de valutamarkt te Istanbul meester maakte en het Turksche Pond in weinige dagen tijds bijna 10 pCt. van zijn waarde verloor. Ter verduidelijking diene een staatje der koersen van het Engelsche Pond sinds 1923:

November 1923	800 Piaster
" 1924	840 "
" 1925	880 "
" 1926	960 "
" 1927	940 "
" 1928	965 "
" 1929	1040 "
4 Dec. 1929	1125 "

Van dit moment af is de Regeering met energie opgetreden om een verderen val van het nationale ruilmiddel te verhouden. De paniekhausse kon ongedaan gemaakt worden, doordat de Regeering met hulp der nationale Banken als verkoper van vreemde valuta optrad, waardoor binnen eenige dagen het Engelsche Pond wederom ca. 1040 Piaster noteerde. Tegelijkertijd kregen alle Banken opdracht, een reeds bestaand reglement, volgens hetwelk vreemde valuta slechts verkocht mocht worden, indien bewezen werd, dat de aankoop bona fide was en ter betaling van ingevoerde goederen, vracht, reiskosten of dergelijke geschiedde, stipt te handhaven, iets wat tot dusver niet was gebeurd. De Regeering van haar kant staakte den aankoop van het door haar benodigde vreemde geld en sloot bovendien een overeenkomst met de Banca Commerciale Italiana, die haar 1 miljoen Pond Sterling ter beschikking stelde om hiermede op de valutamarkt te opereeren. De tegenwaarde in Turksche Ponden van dit bedrag werd, naarmate van het crediet werd gebruik gemaakt, bij genoemde Bank gedeponneerd.

Door een en ander werd voorloopig bereikt, dat de Sterlingkoers stabiel werd gehouden en de speculatie aan banden werd gelegd.

Vervolgens werd een decreet ter bescherming der Turksche valuta afgekondigd en een Deviezen-Contrôle Commissie in het leven geroepen, terwijl op initiatief der Regeering door de te Istanbul gevestigde Banken een steunconsortium gevormd werd.

De voornaamste bepalingen van genoemd decreet en het ermede verbonden reglement op den valutahandel zijn de volgende:

Verkoop van vreemde valuta kan slechts geschieden door Banken, indien de Deviezen-Contrôle Commissie hiertoe verlof gegeven heeft.

Over een tegoed in vreemd geld kan slechts met verlof der Commissie in vreemd geld worden beschikt.

Tegen onderpand van vreemde valuta mogen geen Turksche Ponden-Voorschotten worden verstrekt.

Aan in het buitenland verblijf houdende rekeninghouders mag door de Banken geen crediet in Turksche Ponden worden toegestaan.

Buitenlandsche rekeninghouders kunnen over een tegoed in Turksche Ponden, ook indien dit voor uitbetalingen in Turkije zelf wordt gebruikt, slechts met toestemming der Commissie beschikken.

In- en uitvoer van Effekten is slechts geoorloofd met verlof der Commissie.

Om het verlof der Commissie te verkrijgen voor aankoop van deviezen, die dienen moeten om geïmporteerde goederen te betalen, moet de factuur en de quitantie voor betaalde invoerrechten worden overgelegd.

Wat het Steunconsortium betreft, stelden de deelnemende banken ieder een zeker bedrag Engelsche Ponden ter beschikking van het syndicaat, terwijl de Regeering met een bedrag van Lstg. 500.000.— participeerde, zoodat de totale „masse de manoeuvre" op Lstg. 1.100.000.— te staan kwam. Het consortium is zijn operaties begonnen op 26 Maart jl. en heeft den koers van het Engelsche Pond op ongeveer 1030 Piaster kunnen handhaven, doordat uit de ter beschikking staande vreemde valuta de vraag werd bevredigd en, als het aanbod op de valutamarkt de vraag overtrof, het overschot uit de markt werd genomen.

Het hoogste door het syndicaat afgegeven Sterlingbedrag bedroeg Lstg. 296.000.— op 14 Augustus. Na dezen datum kwamen uit de opbrengst van den oogst groote deviezenbedragen vrij en kon de positie geheel worden teruggekocht. Het aanbod van deviezen hield echter verder aan en daar de deelnemende Banken niet over voldoende Turksche Ponden beschikten, om alle vreemde valuta op te nemen, werd de Regeering door het Parlement gemachtigd, tot dit doel de muntbiljetten-reserve, bestemd voor het omwisselen van beschadigde biljetten, te gebruiken. De reservebiljetten worden door de Banque Ottomane in circulatie gebracht, waartegen de gekochte vreemde valuta bij deze Bank wordt gedeponneerd. Ook op het oogenblik overtreft het aanbod van deviezen nog de vraag, daar de exporteurs nog steeds deviezen verkoopen. Volgens den laatst gepubliceerden wekelijkschen staat beschikt het consortium thans over een valutavoorraad van Lstg. 1.016.000.—, waartegen T. P. 10.465.000.— papiergeld in het verkeer is gebracht.

De koers van het Engelsche Pond wordt op 1030 Piaster stabiel gehouden en de Deviezen-Contrôle Commissie blijft functionneeren, terwijl de Regeering haar aankopen tot een minimum beperkt en bij haar bestellingen in het buitenland groote zuinigheid betracht. Daar de aankoop van de Lstg.-bedragen, noodig voor afbetaling van de Ottomaansche schuld, de valutamarkt sterk zou beïnvloeden, heeft de Regeering met de vertegenwoordigers der obligatiehouders onderhandelingen aangeknoopt en voorloopig van het per 25 November verschuldigde bedrag slechts $\frac{1}{3}$ voldaan.

* * *

Inmiddels is ook de wet omtrent de op te richten Circulatiebank door het Parlement aangenomen. Deze wet bepaalt o.m. dat het kapitaal der Bank T. P. 15 miljoen zal bedragen, waarin de in Turkije gevestigde buitenlandsche Banken met T. P. 1½ miljoen kunnen deelnemen. De participatie der Regeering zal hoogstens T. P. 2¼ miljoen bedragen en moet in goud of gouddeviezen worden voldaan.

De Bank zal het in omloop zijnde papiergeld te haren laste nemen en als tegenwaarde daarvan 500.000 gouden Turksche Ponden, effecten met een nominale waarde van ongeveer 116 miljoen Zwitsersche Franken en Promessen der Turksche Regeering ontvangen, welke 1 pCt. rente per jaar zullen dragen. De goudwaarde van het overgenomen papiergeld en van genoemde effecten, die hoofdzakelijk bestaan uit aandelen en obligaties der Société des Chemins de Fer d'Anatolie en der Société du Port d'Haidar-Pacha zal eerst op een later tijdstip vastgesteld worden, als de Stabilisatiewet, welke de goudwaarde van het Turksche Pond zal bepalen, in werking zal zijn getreden. De Bons der Regeering zullen betaald worden, door dat in het Staatsbudget en in de budgets der Provincies jaarlijks 1 pCt. hiervoor zal worden gereserveerd en verder door overschotten der staatsinkomsten en door goud of vreemde valuta, welke de Regeering zich zal kunnen verschaffen.

De Bank zal, zoolang de Stabilisatiewet niet in werking is getreden, tegen aankoop van goud en goudvaluta en voor het discontéeren van handelswissels biljetten uit kunnen geven tot een maximumbedrag, dat vastgesteld zal worden door een comité der vertegenwoordigers der in Turkije gevestigde Banken, wier kapitaal meer dan T. P. 4 miljoen bedraagt.

De oprichting der Circulatiebank kan binnenkort tegemoet worden gezien, daar de inschrijving op de aandelen reeds is geopend.

hoofdzaak door de lagere prijzen in September 1930 voor kippeneieren, aardappelen, karbouwen vleesch, suiker, koffie, stroop en petroleum het indexcijfer van de serie inheemsche artikelen een teruggang te zien geeft van 160 tot 152. Van de serie uitheemsche artikelen zijn vele artikelen een fractie lager, alleen Australisch meel, boter, kaas en waschzeep zijn wat meer in prijs gedaald. Het indexcijfer voor deze serie daalde van 144 in September 1929 tot 140 in September 1930, terwijl het algemeene indexcijfer in dezelfde periode terugliep van 152 tot 146.

Indexcijfers van kleinhandelsprijzen van verbruiksartikelen van in- en uitheemschen oorsprong te Batavia.

	In- heemsch ¹⁾	Uit- heemsch ²⁾	Totaal	Voeding ³⁾
1913/14	100	100	100	100
1924 ..	182	158	170	170
1925 ..	169	152	160	159
1926 ..	169	148	159	156
1927 ..	166	147	157	155
1928 ..	160	148	154	153
1929 ..	162	145	153	151
September 1929 ..	160	144	152	150
October ..	161	143	152	150
November ..	162	144	153	151
December ..	163	145	154	153
Januari 1930 ..	163	146	154	153
Februari ..	166	145	155	154
Maart ..	161	145	153	153
April ..	156	145	151	150
Mei ..	162	144	153	151
Juni ..	157	144	151	149
Juli ..	156 ..	144	150	148
Augustus ..	152	142	147	144
September ..	152	140	146	144

¹⁾ 20 artikelen. ²⁾ 35 artikelen.

Pasarprijzen. In tegenstelling met voorafgaande jaren, toen de meeste prijzen van de Inlandsche landbouwgewassen in Augustus hooger waren dan in Juli, zijn de meeste prijzen in Augustus jl. gedaald, hetgeen waarschijnlijk moet worden toegeschreven aan het feit, dat de hoofdoogst dit jaar ongeveer een maand later plaats had dan normaal en aan de groote oogstverwachtingen. De prijzen van beras, maïs, cassave, bataten, aardnoten en katjang kedelee zijn alle iets teruggelopen.

MAANDCIJFERS.

EMISSIES IN NOVEMBER 1930.

Staatsleeningen f 75.359.875,—
zijnde:

Nederlandsch-Indië

Ned.-Indischeleening 1930

f 27.500.000 4½ % obl.

à 97½ % f 26.778.125

Ned.-Indischeleening 1930

f 49.700.000 4½ % obl.

à 97¼ % f 48.581.750

Prov. en Gemeentelijke Leeningen .. " 3.504.875,—
zijnde:

Nederland

Prov. Zeeland f 3.000.000

4 % obl. à 98¼ % f 2.955.000

Gem. Heerlen ¹⁾ f 150.000

4 % obl. à 96 % f 144.000

Gem. Hoogeveen f 425.000

4 % obl. à 95½ % f 405.875

Hypotheekbanken " 311.650,—
zijnde:

Nederland

Aandeelen

Eerste Ned. Scheepsverb.

Mij. f 431.000 aand. à

150 %, waarop 10 % ge-

stort f 64.650

Friesland-Holland Bank

f 100.000 aand. à 110 % ²⁾,

waarop 20 % gestort .. f 22.000

Utrechtsche Hypotheek-

bank f 1.000.000 aand.

à 225 % ³⁾, waarop 10 %

gestort f 225.000

¹⁾ Bovendien voor conversie f 850.000.

²⁾ Koers voor aandeelh.; voor vrije inschrijvers 120 %.

³⁾ Koers voor aandeelh.; voor vrije inschrijvers 260 %.

Industriele Ondernemingen f 19.900.000,—
zijnde:

Nederland

Obligatiën

N.V. Philips' Gloeilampen-

fabrieken f 20.000.000

5 % 25-jar. conv. obl.

à 99¼ % f 19.900.000

Mijnbouw-Ondernemingen " 672.000,—
zijnde:

België

Obligatiën

S. A. des Charbonnages de

Mariemont Bascoup

Belg. frs. 10.000.000 5 %

bel.vr. obl. à 96 % f. 672.000

Kerkelijke leeningen " 579.505,—
zijnde:

Nederland f 550.705

Duitschland f 28.800

Totaal f 100.327.905,—

Totaal der emissies in Januari f 43.055.525,—

Februari .. " 55.775.700,—

Maart " 74.544.737,50

April " 54.721.272,50

Mei " 36.375.145,—

Juni " 100.735.512,50

Juli " 35.182.065,—

Augustus .. " 17.995.212,50

September.. " 18.761.923,75

October .. " 16.463.345,—

November... " 100.327.905,—

Algemeen Totaal. f 553.938.343,75

Bovendien:

f 12.910.000,— 3/m. Schatkistpromessen à f 996,52

„ 16.161.000,— Schatkistbiljetten „ 1.010,—

Voorts werd in de afgelopen maand hier te lande de inschrijving opengesteld op een beperkt bedrag:

5 % obl. Antwerpen à 98¼ % (introductie);

3 % obl. Soc. Nat. des Chemins de Fer Vicinaux (introd.).

De Kerkelijke leeningen zijn als volgt onderverdeeld:

	Guldens	Rente- voet	Emissie- koers
Orde der E.E. P.P. Minderbroeders, Weert (waarvan f 129.000 voor conversie)	150.000	4½ %	99¼ %
R.K. Kerkbestuur d. Par. v. d. H. Joannes Evangelist, Breezand ..	125.000	4½ %	99¼ %
R.K. Weeshuis v. d. H. Nicolaas (R.K. Armbestuur) Edam (conversie)	140.000	4½ %	99 %
R.K. Kerkbestuur d. Par. v. d. H. Antonius Abt, Rotterdam	210.000	4½ %	98 %
R.K. Kerkbestuur d. Par. van de Goede Herder, Wassenaar	200.000	4½ %	100 %
Internatsverein Canasianum, Lü- dinghausen (waarvan f 30.000 voor conversie)	60.000	7 %	96 %

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	October 1930		October 1929	
	In miljoenen	Aantal	In miljoenen	Aantal
<i>Giro's</i> (eenzijdige ver- melding)				
Girobetalingen aan gemeentestellingen	f 13.5	33.520	f 14.4	26.803
Girobetalingen aan particulieren	„ 25.6	142.930	„ 19.6	119.237
<i>Geldomzet.</i>				
Ontvangsten	„ 6.2	7.849	„ 5.1	7.044
Betalingen	„ 8.9	37.737	„ 7.2	34.763
Part. rekeninghouders	„ 29.3	41.692	„ 20.7	37.145
Waarvan rekeningh. welke gelden voor 1 jaar vast hebben gedeponeerd	„ 9.8	4.147	„ 9.6	3.914
Giro-depos. kas Gerzon	„ 0.3	141	„ 0.14	450

¹⁾ Gemiddeld saldo te goed. ²⁾ Einde der maand.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit-entl. circ. banken 1)	Devezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beteeningen
7 Dec. 1930	2.190,3	222,0	536,9	2.000,2	75,7
30 Nov. 1930	2.180,0	221,8	524,8	2.003,1	231,5
23 " 1930	2.179,9	221,6	209,8	1.603,2	61,3
15 " 1930	2.179,8	221,4	485,9	1.664,5	98,4
7 " 1930	2.180,0	221,4	219,2	2.133,7	101,2
7 Dec. 1929	2.244,7	149,8	398,8	2.263,0	57,1
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa ²⁾	Circulatie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
7 Dec. 1930	102,5	465,7	4.439,6	344,4	320,3
30 Nov. 1930	102,5	486,2	4.601,3	381,4	314,1
23 " 1930	102,5	475,9	3.954,3	402,3	300,8
15 " 1930	102,5	471,9	4.130,8	281,7	293,3
7 " 1930	102,5	485,3	4.372,9	313,7	260,0
7 Dec. 1929	92,6	665,2	4.684,0	438,7	289,5
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 7 Dec., 30, 23, 15, 7 Nov. '30, 7 Dec. '29, resp. 37; 10; 46; 44; 40; 41 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen Belgas.

Data 1930	Goud		Goud en zilver o. d. schatkist	Binnen- en buitenlandse wissels	Beteeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. ald. Staat voor ingetrokken marken	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in en wissels op het buitenland						Schatkist	Partic.
11 Dec.	1298	903	—	749	30	312	3.158	2	143
4 "	1297	896	—	743	39	312	3.172	42	85
27 Nov.	1297	896	—	748	31	312	3.157	2	137
20 "	1297	904	—	737	32	312	3.131	19	144
13 "	1295	911	—	738	35	312	3.154	14	137
12 Dec. 1) 1929.	1123	565	45	796	32	339	2.684	2	166

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herdisc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
26 Nov. '30	3.025,0	1.627,6	138,8	233,9	176,1
19 " '30	3.041,0	1.624,1	160,3	205,0	178,3
12 " '30	3.028,5	1.632,5	148,7	191,7	207,3
5 " '30	2.999,4	1.617,7	146,2	212,8	185,6
29 Oct. '30	3.037,2	1.624,9	154,6	201,6	165,7
22 " '30	3.016,6	1.606,5	151,7	192,0	176,6
27 Nov. '29	2.987,4	1.629,5	147,2	912,3	257,3

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dekking-perc. 1)	Algem. Dekking-perc. 2)
26 Nov. '30	595,6	1.421,9	2.463,4	170,5	77,8	81,4
19 " '30	595,8	1.383,6	2.514,2	170,5	78,0	81,9
12 " '30	601,3	1.371,1	2.539,7	170,5	77,4	81,2
5 " '30	601,5	1.366,6	2.479,3	170,4	77,9	81,8
29 Oct. '30	601,4	1.354,9	2.519,4	170,4	78,3	82,4
22 " '30	602,0	1.368,5	2.489,4	170,4	78,1	82,1
27 Nov. '29	326,1	1.930,2	2.437,0	168,3	68,4	71,8

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Disconto's en beleen.	Beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
19 Nov. '30	62	16.690	6.804	1.830	21.494	7.486
12 " '30	61	16.668	6.767	1.881	21.649	7.552
6 " '30	78	16.796	6.704	1.791	21.447	7.547
29 Oct. '30	62	16.764	6.731	1.879	21.520	7.577
22 " '30	58	16.716	6.667	1.827	21.392	7.560
20 Nov. '29	597	17.861	5.650	1.875	21.007	6.722

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 16 December 1930.

De tarwe-markt heeft ook in de afgelopen week weder een weinig vroolijk aanzien gehad. De verschepingen van Rusland waren weliswaar weder kleiner, doch men is die vermindering nu gaan beschouwen als een natuurlijk gevolg van den winter en de berichten van eenigen tijd geleden, dat de Russische graanexport zou worden gestaakt, zijn nu wel van de baan. Van dat standpunt bekeken, is de deze week afgeladen hoeveelheid nog van flinken omvang, terwijl er bovendien nog veel Russische tarwe naar West-Europa onderweg is en er tevens in verschillende West-Europese havens zeer veel Russische tarwe ligt opgeslagen. Eenige ladingen werden deze week opgenomen door Engeland, doch verschillende booten met Russische tarwe liggen nog onverkocht aan de Engelsche kust en ook in andere landen blijft Russische tarwe arriveeren, die slechts gedeeltelijk dadelijk kan worden verkocht. In Engeland heeft in November de tarve-aanvoer voor de helft uit Russische tarve bestaan en nog steeds beheerscht deze tarvesoort de markt. Overigens was de vraag zoowel in Engeland als op het vasteland niet groot, tengevolge van de zeer flauwe tarwemarkt in Canada en betere weerberichten uit Australië, waar aan het einde der vorige week hevige regens gevallen waren, die het oogsten belemmerden en waarvan schade dreigde, zoowel voor de kwaliteit als voor de hoeveelheid der nieuwe tarve. In Argentinië blijkt nu wel definitief, dat de roestschade meevalt en, ofschoon in het Zuiden van het land de oogst niet groot schijnt te zullen worden, mag men toch op een ruime Argentijnsche tarve-opbrengst rekenen. Het vooruitzicht van spoedige groote verschepingen van nieuwe tarve uit het Zuidelijk halfrond en het ook nu reeds ruime aanbod daarvan, hebben tot den beperkten omvang der Europeesche vraag bijgedragen. In Canada is de tarweprijs deze week weder flink gedaald en de veranderde marktpolitiek van de tarvepool heeft dus voorloopig nog niet tot verbetering van den afzet geleid. Men kon dat trouwens ook nog niet verwachten, omdat de verandering nog nauwelijks tot stand gekomen is. Zij zal vooral hierin bestaan, dat de pool in het vervolg zal afzien van directen verkoop naar de invoerlanden, doch zich voor den afzet van haar tarve uitsluitend zal bedienen van de bemiddeling der Canadeesche en Amerikaansche graanhandelaren. De pool meent daarmede in Europa een voor haar gunstiger stemming te kunnen bereiken en geeft door die verandering tevens blijk van haar nieuwe opvatting, dat de handel toch beter in staat is dan zij zelf om het Canadeesche tarvesurplus aan den man te brengen. De nieuw benoemde leider van den verkoop der pool heeft bovendien ook op andere wijze blijk gegeven van veranderde opvattingen. Hij heeft namelijk verklaard, dat verbetering op de graanmarkt niet verkregen kan worden door regeeringsinmenging, achterhouden van voorraden, etc., doch dat vermindering van de productie het eenige middel is. Hij voegt daaraan toe, dat men niet de schuld van de landbouwcrisis kan geven aan Rusland, want van 1913 tot 1929 is de oppervlakte, die buiten Rusland met tarwe bezaaid is, toegenomen van 195 miljoen tot 234 miljoen acres. Ook zonder Rusland zou de productie dus reeds veel te groot zijn. Nog niet overal deelt men deze veranderde Canadeesche meening. In Duitschland althans zijn deze week ter ondersteuning der roggeprijsen de invoerrechten op zemelen van alle graansoorten gebracht op het vrijwel prohibatieve peil van Mark 100.— per ton, een nieuwe maatregel dus voor handhaving of zelfs uitbreiding van de Duitsche graanproductie. Ook in de Vereenigde Staten gaat de regeering voort met het steunen der tarveprijsen. De Federal Farm Board namelijk kocht ook deze week weder tarve en als gevolg daarvan bleven de tarveprijsen aan de termijnmarkt te Chicago vrijwel onveranderd. Export uit de Vereenigde Staten is daardoor tegenwoordig onmogelijk en de Federal Farm Board beschikt reeds over een enormen voorraad van 110 miljoen bushels, zonder te weten, wat met die geweldige hoeveelheid tarve zal moeten gebeuren. Met voldoening constateert de Farm Board, dat zijn inkoop de tarwemarkt behoed hebben voor een nieuwe groote prijsdaling, die voor den Amerikaanschen landbouw een calamiteit zou zijn geweest, maar hij zegt daarbij niets over wat er nu later met die geweldige voorraden moet gebeuren. In Australië gaat men eveneens in dezelfde richting voort en ofschoon de regeering een lager cijfer had voorgesteld, staat nu vrijwel vast, dat aan de Australische tarweverbouwers een prijs zal worden gegarandeerd van 3/- per bushel, hetgeen aan de Australische schatkist, wier bodem toch reeds te pien is, volgens Engelsche berekening ongeveer 7 miljoen pond sterling zou kosten, tenzij een verhooging van den tarweprijs plaats

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	7/13 Dec. 1930	Sedert 1 Jan. 1930	Overeenk. t/dvak 1929	7/13 Dec. 1930	Sedert 1 Jan. 1930	Overeenk. t/dvak 1929	1930	1929
Tarwe	58.822	1.759.957	1.586.248	100	131.125	105.659	1.891.082	1.691.907
Rogge	10.305	554.724	192.706	—	71.233	1.908	625.957	194.614
Boekweit	806	18.701	18.887	50	2.242	1.232	20.943	20.119
Mais	46.292	1.061.255	793.480	3.985	185.253	188.444	1.246.508	981.924
Gerst	29.640	662.678	485.768	4.467	60.239	10.815	722.917	496.583
Haver	3.500	226.170	202.785	—	3.114	2.094	229.284	205.779
Lijnzaad	913	82.022	137.293	4.323	242.851	275.833	324.873	413.126
Lijnkoek	1.621	123.086	221.647	—	100	700	123.186	222.347
Tarwemeel	742	137.978	78.446	211	42.431	27.026	180.409	105.472
Andere meelsoorten	1.654	25.326	21.401	440	6.670	—	31.996	21.401

vond. Tot nog toe echter zijn voor zulk een verhooging geen aanwijzingen te vinden. Niet slechts in Canada was de tarwemarkt deze week zeer flauw, doch ook in Argentinië vond een aanzienlijke prijsverlaging plaats. Dat dit het geval was ondanks den dalenden pesokoers wijst wel op de flauwe houding der vrije tarwemarkt. Ook te Liverpool bleef verdere verlaging niet uit en de tarweprijs bereikte daar een lager peil dan tot nog toe was voorgekomen. Intusschen heeft op 15 December te Winnipeg een prijsherstel plaats gevonden, waarna het slot ongeveer 2½ dollarcent per 60 lbs. lager was dan een week tevoren. Aan de Argentijnsche termijnmarkten daalde de tarweprijs 35 à 45 centavos per 100 KG., terwijl Chicago zoo goed als onveranderd sloot.

In rogge vonden deze week uit Rusland zoo goed als geen verschepingen plaats, maar de vraag voor Russische rogge, die de vorige week zoo levendig was, is toch wel verminderd. In Canada en de Vereenigde Staten onderging rogge eenige prijsverlaging, maar voor de Europeesche markt is dat voorloopig van weinig beteekenis. In Duitschland bleef de vraag naar rogge voor veevoeder nog altijd onbevredigend, hetgeen geleid heeft tot het zoo even reeds vermelde zeer hooge invoerrecht op zemelen, die in Duitschland evenals mais en gerst, waarvan de invoer reeds zoo sterk bemoedlijkt wordt, den afzet van rogge als veevoeder bemoeilijkt.

Mais is in den loop dezer week verder in prijs gedaald, nadat aan het einde der vorige week de stemming reeds veel minder vast was geworden. In Nederland blijft de vraag naar mais nog steeds goed, zoodat de groote aanvoeren geregeld afgenomen worden, en zich in Nederland geen maisvoorraden van eenige beteekenis vormen. Minder levendig dan tevoren is echter de vraag naar mais in Engeland en ondanks de daling van den pesokoers konden de maïsprijzen in Argentinië zich niet handhaven. Daarbij zijn de maisvoorraden in Argentinië nog steeds van zeer grooten omvang, tengevolge waarvan Argentinië ondanks zijn tegenwoordige alleenheerschappij op de maïsmarkt de prijzen niet kan handhaven of verhoogen. Nu uit Zuid-Afrika de verschepingen vrijwel geheel zijn opgehouden en Roemenië bij voortdurende zeer weinig maïs verschepet, zou men meenen, dat de Argentijnsche houders van maïs wel in staat zouden zijn om prijsdaling tegen te gaan, doch de groote voorraden zijn daarvoor blijkbaar een te sterk beletsel. Ook de zeer groote gerstverschepingen uit Roemenië, het sterke aanbod van gerst uit Argentinië en de flauwe gerstmarkt, die daarvan het gevolg was, hebben op maïs hun invloed laten gelden. In de Vereenigde Staten was maïs flauw, hetgeen men toeschreef aan het vermeerderde verbruik van tarwe als veevoeder en waartoe tevens eenige verkoopen van Platamaïs naar Canada hadden bijgedragen. Het gebruik van tarwe voor veevoeder wordt in Amerika voortdurend als hausse-argument voor tarwe aangevoerd, doch de schattingen van de hoeveelheid tarwe, die in de Vereenigde Staten op deze wijze maïs zal vervangen, loopen zeer sterk uiteen. Het schijnt, dat in de practijk dit gebruik van tarwe als veevoeder nog niet meevalt. Maïs is in den loop der week aan de Argentijnsche termijnmarkten 40 à 45 centavos per 100 KG. in prijs gedaald, te Chicago 2 à 2½ dollarcent per 56 lbs.

Voor gerst hebben de prijzen deze week geleiden onder groote verschepingen uit Argentinië en het dringende Argentijnsche aanbod, terwijl tevens in Engeland de vraag verminderde en ook in Nederland, weinig kooplust bestond. Duitschland heeft eveneens minder gerst gekocht, hetgeen wel zal samenhangen met de recente verhooging van het invoerrecht, al geldt dié dan niet voor gerst, die geïmporteerd wordt door hen, die in de voorgeschreven verhouding voederrogge koopen uit de voorraden der regeering. Ook in Noord-Amerika is gerst in prijs gedaald, doch van nieuwe zaken in gerst van Canada en de Vereenigde Staten is nog

geen sprake. Van aanbod uit Rusland hoort men niet en ook zijn de Russische verschepingen afgenomen. Uit Roemenië is echter zooveel gerst afgeladen, dat het totaal der wereldverschepingen nog steeds van zeer ruimen omvang bleef.

Ook voor haver was de vraag deze week kleiner dan tevoren. Uit Rusland werd slechts zeer weinig afgeladen. Ook uit Argentinië waren de verschepingen klein en in Engeland zoowel als op het vasteland is de omzet afgenomen en Platahaver is vrij wat in prijs gedaald. Enkele zaken zijn den laatsten tijd in Canadeesche haver gedaan naar Engeland en de mogelijkheid bestaat, dat zich langzamerhand meer zaken in Canadeesche haver ontwikkelen. Voorloopig echter beperken die zich tot enkele op zichzelf staande aanvoeren naar Engeland.

SUIKER.

De afgelopen week stond in het teken van de Suikerconferentie te Brussel. Men zou Zaterdag reeds tot overeenstemming gekomen zijn, ware het niet, dat er meningsverschil bleef bestaan over het Duitsche exportcijfer, zoodat de besprekingen deze week voortgezet worden.

De verschillende markten verkeerden in afwachtende houding, zonder dat noemenswaardige transacties en prijschommelingen plaats vonden.

In Amerika was de waarde voor prompte Cubasuiker ongeveer 1.38 d.c. c. & fr. New-York, en werd ietwat meer belangstelling getoond voor verschepingen tusschen Januari en Mei van vrije ruwsuikers, waarvoor de prijzen om de 3.50 d.c. c.i.f. lagen. De noteeringen op de New-Yorksche termijnmarkt fluctueerden eveneens weinig en sloten als volgt: Dec. 1.27; Jan. 1.30; Mrt. 1.40; Mei 1.48 en Juli 1.55, terwijl de laatste noteering voor Spot Centrifugals 3.35 was.

De ontvangsten in de Atlantische havens der V. S. bedroegen deze week 64.000 tons, de versmeltingen 53.000 tons tegen 42.000 tons in 1929 en de voorraden 300.000 tons tegen 621.000 tons.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1930	1929	1928
	Tons	Tons	Tons
Productie	4.671.260	5.156.315	4.037.833
Overdracht per.1/l	321.928	131.044	280.890
Consumptie	134.814	129.315	168.833
Weekontv. afscheephavens...	47.315	32.619	26.056
Totaal sedert 1/l	3.852.477	4.729.882	3.798.801
Weekexport	75.045	44.668	68.318
Totale export sedert 1/l	3.222.721	4.487.899	3.554.331
Voorraad afscheephavens....	736.439	241.983	244.470
Voorraad binnenland	877.286	297.118	70.199

In Engeland verhoogden Raffinadeurs deze week den prijs van hun product voor alle posities met 3 d. De termijnmarkt voor ruwsuiker te Londen was goed prijshoudend tot vast gestemd en prijzen konden ongeveer 3 d. aantrekken; de slotnoteeringen waren:

December	(basis 88° Rietsuiker fob.)	Sh. 5/7½
Januari	" 96° Rietsuiker cif.)	" 6/4
Maart	" " "	" 6/6½
Mei	" " "	" 6/8½
Augustus	" " "	" 6/11½
December	" " "	" 7/3½

De Board of Trade Statistiek over November wordt met de volgende cijfers bekend gemaakt:

	November		Jan./November	
	1930	1929	1930	1929
	Tons	Tons	Tons	Tons
Import Ruwsuiker ..	145.374	123.417	1.666.598	1.889.320
" Geraffineerd ..	4.676	3.941	52.421	49.993
Totaal	150.050	127.358	1.739.019	1.939.313

reactie in prijzen, hetzij in katoen of zilver, of eenige andere verbetering in den industrielen of politieken toestand, hetzij hier of in het buitenland gesteund.

Liverpoolnoteringen Oost. koersen 2 Dec. 9 Dec. 3 Dec. 10 Dec. T.T. op Br.-Indië 1/5% 1/5% F.G.F. Sakellaridis 8,75 8,00 T.T. op Hongkong 1/2 1/2 G.F. No. 1 Oomra. 3,30 3,15 T.T. op Shanghai 1/6 1/5% Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaanse havens. (In duizendtallen balen).

Table with columns: 1 Aug. '30 tot 5 Dec. '30, Overeenkomstige periode 1929, 1928. Rows include: Ontvangsten Gulf-Havens, Atlant. Havens, Uitvoeren naar Gr. Brittannië, 't Vasteland etc., ' het Orient....

Voorraden. (In duizendtallen balen).

Table with columns: 5 Dec. '30, Overeenkomstig tijdstip 1929, 1928. Rows include: Amerik. havens, Binneland, New York, New Orleans, Liverpool.

KOFFIE.

De stemming aan de koffiemarkt bleef sedert het vorig Overzicht geheel onveranderd. Alleen in het begin van de week liep de wisselkoers in Brazilië eenigszins op en waren dientengevolge de kost- en vrachtaanbiedingen uit de verschillende afscheephavens ook iets vaster.

heeft er allen schijn van, dat men ook in Brazilië op het oogenblik nog niet inziet, op welke wijze begonnen moet worden met pogingen om den wague uit het moeras te halen. Dit blijkt bijvoorbeeld uit berichten, volgens welke er plannen zouden bestaan om te trachten koffie uit Brazilië te ruilen met graan uit Rusland en met andere artikelen of met fabriekaten uit Argentinië en zelfs uit Duitschland.

De kost- en vrachtaanbiedingen van Santos zijn onveranderd a -/6 lager tegenover een week geleden, terwijl die van Rio -/3 hooger zijn.

De noteringen aan de Rotterdamse termijnmarkt liepen eerst ongeveer 1/2 ct. op om daarna wederom iets in te zakken. Dinsdag 16 dezer des voormiddags waren zij als volgt: December 23 1/8. Maart 20 1/4, Mei 19 1/4, September 18 1/4, December 18 ct.

Aan de loco-markt was dé afzet nog steeds onbevredigend. De officiële noteringen bleven onveranderd 33 ct. per 1/2 K.G. voor Superior Santos en 29 ct. voor Robusta.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 43/6 à 44/6 per cwt. en van dito Prime ongeveer 45/- à 46/6, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping bedragen 28/6 à 29/6.

Nederlandsch-Indië was voor de ongewasschen Sumatra Robusta-soorten onveranderd a iets lager; voor gewasschen Robusta daalde de prijs 1/2 ct. Op het oogenblik zijn de prijzen in de eerste hand:

Palembang Robusta, December-verscheping, 16 3/4 ct.; Ben-

AN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

Large table with multiple columns: TIN, KATOEN, WOL, RUBBER, SUIKER, KOFFIE, THEE, Indexcijfer v/h. Centr. B. v. d. Stat., herleid van 1913=100 tot 1925=100. Rows list various commodities and their prices in different units.

de huidige officiële noteringswijze (Jan. 1928); vanaf 16 Dec. 1929 74/5 K.G. Hongaarsche; vanaf 26 Mei 1930 Z.-Russische. ²⁾ = Matting vóór de invoering van de huidige offic. not. wijze (Jan. 1928). ³⁾ Jaar- en maandgem. afger. op 1/8 pence. ⁴⁾ Notering Schotland 59,6. ⁵⁾ 58/-, ⁶⁾ 7,5, ⁷⁾ 5, ⁸⁾ 12, ⁹⁾ 4, ¹⁰⁾ 11 December.

koelen Robusta, December-verschepping, 17 ct.; Mandheling Robusta, December-verschepping, 18 ¼ ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, December-verschepping, 28 ct., alles per ½ K.G., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De slot-noteeringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Dec.	Maart	Mei	Sept.
15 Dec.	\$ 6,77	\$ 5,88	\$ 5,72	\$ 5,43
8 "	" 6,45	" 5,68	" 5,55	" 5,37
1 "	" 6,41	" 5,68	" 5,53	" 5,38
24 Nov.	" 6,53	" 5,85	" 5,65	" 5,46

Rotterdam, 16 December 1930.

THEE.

De Theemarkt had in de afgelopen week een onregelmatig verloop. In de Amsterdamsche veiling van 11 dezer met een aanbod van ca. 9000 kn. liepen de prijzen somtijds tot 4 cents hooger, maar dikwijls evenveel lager. Voor blad-thee bestond meer belangstelling dan voor gruissoorten. In Londen daarentegen waren de klein-gruizige sorteeringen goed gevraagd.

De Amsterdamsche middenprijs bedroeg 66 ¼ cts. tegen 68 ½ cts. in de vorige veiling.

Uit Calcutta ontving men telegrafisch bericht dat de Noordelijk Britsch-Indische oogst per ulto. November 1930 319.8 miljoen lbs. bedraagt tegenover 364.1 miljoen lbs. in 1929 en 333.5 miljoen lbs. gedurende hetzelfde tijdvak van 1928.

Volgens publicaties van de Vereeniging voor de Theecultuur in Ned.-Indië bedroeg de thee-uitvoer van Java in November '30: 5.536.000 KG. tegen 5.468.000 KG. in November 1929. Gedurende Januari/November 1930 bedroeg de uitvoer 55.274.000 KG. tegen 55.471.000 KG. verleden jaar.

Formosa exporteerde in October 1930 1.170.000 KG. thee tegen 1.120.000 KG. verleden jaar. Gedurende Januari/October 1930 bedroeg de uitvoer 6.589.000 KG. tegen 6.688.000 KG. in 1929.

De wereld-uitvoer (met uitzondering van China) beliep volgens mededeelingen van bovenvermelde Vereeniging gedurende Januari/October 1930 295.104.000 KG. thee, tegenover 311.942.000 KG. in 1929.

Amsterdam, 15 December 1930.

STEENKOLEN.

Zoo heeft dan ook in Engeland de rede de gedragslijn bepaald en is elke beslissing tot een nabije toekomst verschoven. Vooral in Wales is de opvatting zeer sportief geweest. Men wil het systeem, waaraan de mijneigenaars hun liefde verpand hebben, nl. den veertiendaagschen spread-over, drie maanden lang een „fair chance" geven. Met dat al is er veel onzekerheid geschapen en het ziet er niet naar uit, dat er op de Engelsche kolenmarkt spoedig een gevoel van rust zal heerschen. De eerste vraag, die beantwoord zal moeten worden, is: wat gaat er gebeuren wanneer in Juni a.s. de Mijnwet van 1926 automatisch ophoudt te bestaan? Komt dan de zevenurige werkdag? Het is weinig waarschijnlijk.

De prijzen zijn:

Northumberland Ongezeefde	f 9.75
Durham Ongezeefde	" 9.85
Cardiff 2/3 large 1/3 smalls	" 12.50
Schotsche Gezeefde (Prime Lothians)	" 9.50
Yorkshire gewasschen Singles	" 10.25
Westfaalsche Vetsfönder	" 12.35
" Vlamstukken I	" 13.50
" Smeenootjes	" 13.—
" Gasvlamfönder	" 12.25
" Gietcokes	" 16.50
Hollandsche Eierbriketten	" 15.50

alles per ton van 1.000 KG., franco station Rotterdam/Amsterdam.

Ongezeefde bunker-kolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 10.90. Markt prijshoudend. 16 December 1930.

LJZER

De vorige week is de prijs van Lux 3 iets gestegen; deze week kon hij op hetzelfde niveau worden gehandhaafd. Een en ander kwam tot uitdrukking in de offertes voor levering naar Schotland, die de laatste week tot 56/6—57/- f.o.t. Grangemouth opliepen. De concurrentie van Lux 3 aan de Tees is iets minder scherp; de vraag naar het Cleveland-product onderging een, zij het ook nog vrij oubetekenende, verbetering.

Bijna een maand geleden kon een opleving van de vraag naar staal worden geconstateerd, welke in een vrij bevre-

digend aantal orders tegen hogere prijzen resulteerde. Hoewel speciaal in de laatste 14 dagen de vraag weer sterk gedaald is, kon het hogere prijspeil vrijwel worden gehandhaafd. Stafijzer doet thans 85 sh. f.o.b. Antwerpen.

VRACHTENMARKT.

Graan van Noord-Amerika. De meeste reeders stellen geen belang meer in deze markt. De eenige afsluiting der laatste week betreft een partij van 20.000 qrts. van New-York naar Antwerpen tegen \$ 0.07 ½ voor prompte verschepping. Van de Gulf was niets te doen.

La Platarivier. Gedurende het grootste deel der laatste week was deze markt zeer levendig en het aanbod van lading voor December- en eerste helft Januariverschepping was groot. Tegen het einde der week werd de markt tengevolge van de flauwere stemming op de Europeesche graanmarkten en den daardoor moeilijker wordenden verkoop kalmer. December-booten waren schaarsch en bevrachters betaalden voor een 5200 tonner welke, wat zijn laadtermijn betreft, aan de eischen van bevrachters kon voldoen, het hooge cijfer van 24/- van Santa Fé naar Antwerpen, Rotterdam of Amsterdam. Voor 1/15 Januari laden werd van de Boverivier naar U.K./Cont. voor handige booten tot 203 — 6 d. minder naar Antwerpen of Rotterdam — betaald en voor 7500 tonners tot 19/-. Groote booten werden van Bahia Blanca tegen 17/6 naar bepaalde havens van U.K./Cont. opgenomen. In het geheel werden er gedurende de laatste week meer dan 20 schepen afgesloten. Thans spreken bevrachters over slechts 21/- van San Lorenzo per December. Indien de berichten juist zijn, dat verscheidene booten in ballast van Europa naar de La Platarivier vertrokken zijn, zal dit — van het standpunt van een reeder beschouwd — natuurlijk weinig er toe bij dragen de situatie te verbeteren.

Salpeter van Chili. De toestand is praktisch ongewijzigd. Bevrachters waren zeer terughoudend en stelden hoogstens eenig belang in de weinige booten, welke naar de Westkust van Zuid-Amerika onderweg zijn. Een dezer schepen, slechts 2400 ton groot, werd door hen per 17 December/10 Januari naar de Bordeaux-Hamburg range tegen 21/- opgenomen met de optie Noord-Spanje of Portugal tegen 22/- of Middellandsche Zee 23/-. Ook ten opzichte van lijnruimte waren bevrachters vrij onverschillig. ...

Burmah. De rijstbevrachters stelden eenig belang in scheepsruimte voor medio Februari laden op basis van 21/- voor een boot van ca. 7000 ton naar Nederland direct.

Donau en Zwarte Zee. De Donau-markt was iets beter. Voor een 6200 tonner betaalden bevrachters 15/- en voor een 5700 tonner 14/9, beide naar Antwerpen/Hamburg-range voor prompte belading. Verder werden nog twee booten naar Denemarken direct opgenomen, nl. een 4400 tonner tegen 18/- en een 3000 tonner van Constanza tegen 15/6. één haven. Van de Zwarte Zee vonden geen afsluitingen plaats.

Middellandsche Zee. De vraag was gering, zoowel voor December alsook voor Januari verschepping. De reeders waren zodoende genoodzaakt de cijfers te accepteren, die hun geboden werden. Voor erts-ladingen werden de volgende vrachten betaald: Hornillo Bay/Middlesbro 7/3. La Calera/Middlesbro 7/3. Bona/Middlesbro 6/9, Larmes/Rotterdam 6/6, Huelva/Rotterdam: twee tegen 5/3 en één tegen 5/1 ½ en Huelva/Memel 8/9; en voor fosphaat: Tunis/Rotterdam 7/6, Stax/Vlaardingen 8/- en Susa/Paimboeuf 5/6.

Noord-Spanje. Ook in deze afdeling is de toestand nog steeds ongunstig. Van Bilbao naar IJmuiden werd tegen 4/4 ½ en van Pavena naar Rotterdam tegen 5/3 bevracht.

Kolen van U.K. Door den geleidelijken terugkeer der normale toestanden was het in de laatste week zeer levendig op de kolenmarkt. Er vonden ook vrij veel bevrachtingen plaats en naar sommige havens der Middellandsche Zee werden iets hogere cijfers betaald. Van Zuid-Wales werden o.a. de volgende ladingen bevracht: Stettin 5/6, Rouaan 3/9, Lissabon 6/3, Huelva 6/9, Algiers 7/3, Marseille 7/4 ½, Genua 6/9, Alexandrië 7/3, Port-Said 7/-, Hongkong 12/6, Dakar 7/-, Las Palmas 7/3, Santos 9/6, Buenos Aires 10/6, Fray Bentos 12/- en Halifax 9/3. En van de Oostkust: Lindholm Pier 4/9, Stettin 4/9, Elbe 3/3, Rotterdam 3/3, Ghent 2/3, Bordeaux 5/3, Algiers 7/3, Marseille 7/-, Genua 6/6, Port-Said 7/-, Las Palmas 7/6 en Halifax N.S. 8/-.

M. E. VREEDE — ROTTERDAM

ACCOUNTANT — LID V.N.A.
MATHENESSERLAAN 291. TELEF. 30840

Accountancy, Boekhouding, Belastingzaken